

MODUL 5 PREVENCIJA ŠUMSKIH POŽARA

ANGAŽMAN GRAĐANA

SILVANUS

www.silvanus-project.eu

Created by The Swedish School of Library and Information Science.

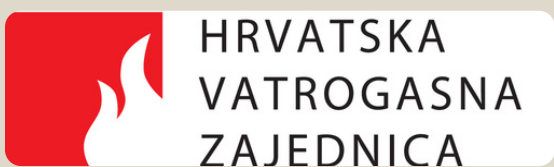
Licensed under CC BY-NC-SA 4.0 2024-2025

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International

This license requires that reusers give credit to the creator. It allows reusers to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format, for noncommercial purposes only. If others modify or adapt the material, they must license the modified material under identical terms.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Contributors to the contents and review:

The project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under Grant Agreement no. 101037247

Peti modul usmjeren je na prevenciju šumskih požara, s praktičnim savjetima o tome kako pojedinci mogu smanjiti rizik od požara. Obuhvaća sigurnosne mjere tijekom kampiranja, kao što su paljenje logorske vatre i smjernice za sigurno spaljivanje otpada kako bi se spriječili nekontrolirani požari. Polaznici će steći dragocjena znanja kako zaštititi sebe i okoliš od opasnosti od požara.

SADRŽAJ

Kroz ovaj modul naučit ćete sljedeće:

1. Savjeti za sigurno kampiranje kako ne biste izazvali požar
2. Sigurnosni savjeti za spaljivanje biljnog otpada u svrhu sprječavanja šumskih požara
3. Suočavanje sa šumskim požarom u ruralnim područjima

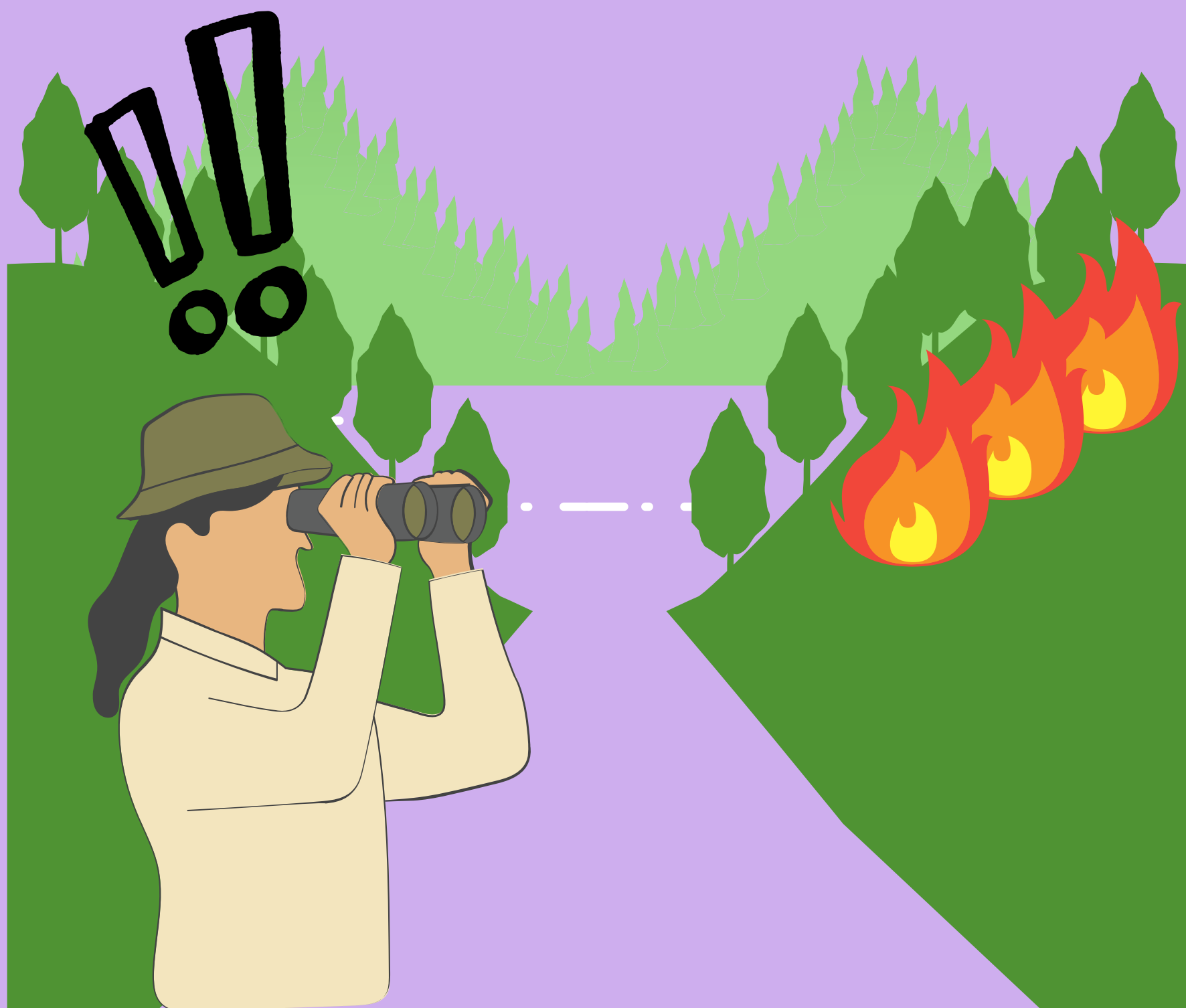

4. Ako ste u šumi/na selu

5. Ako primijetite šumski požar

6. Savjeti za sigurnu upotrebu i održavanje električne opreme za sprječavanje šumskih požara

7. Pametan krajolik šumskih požara

SAVJETI ZA SIGURNO KAMPIRANJE KAKO NE BISTE IZAZVALI ŠUMSKI POŽAR

ANGAŽMAN GRAĐANA

SILVANUS

www.silvanus-project.eu

Kampiranje na siguran način uz smanjenje rizika od požara zahtijeva pažljivo planiranje i pridržavanje najboljih praksi. Evo savjeta koji će vam pomoći da uživate u prirodi bez doprinosa opasnosti od požara:

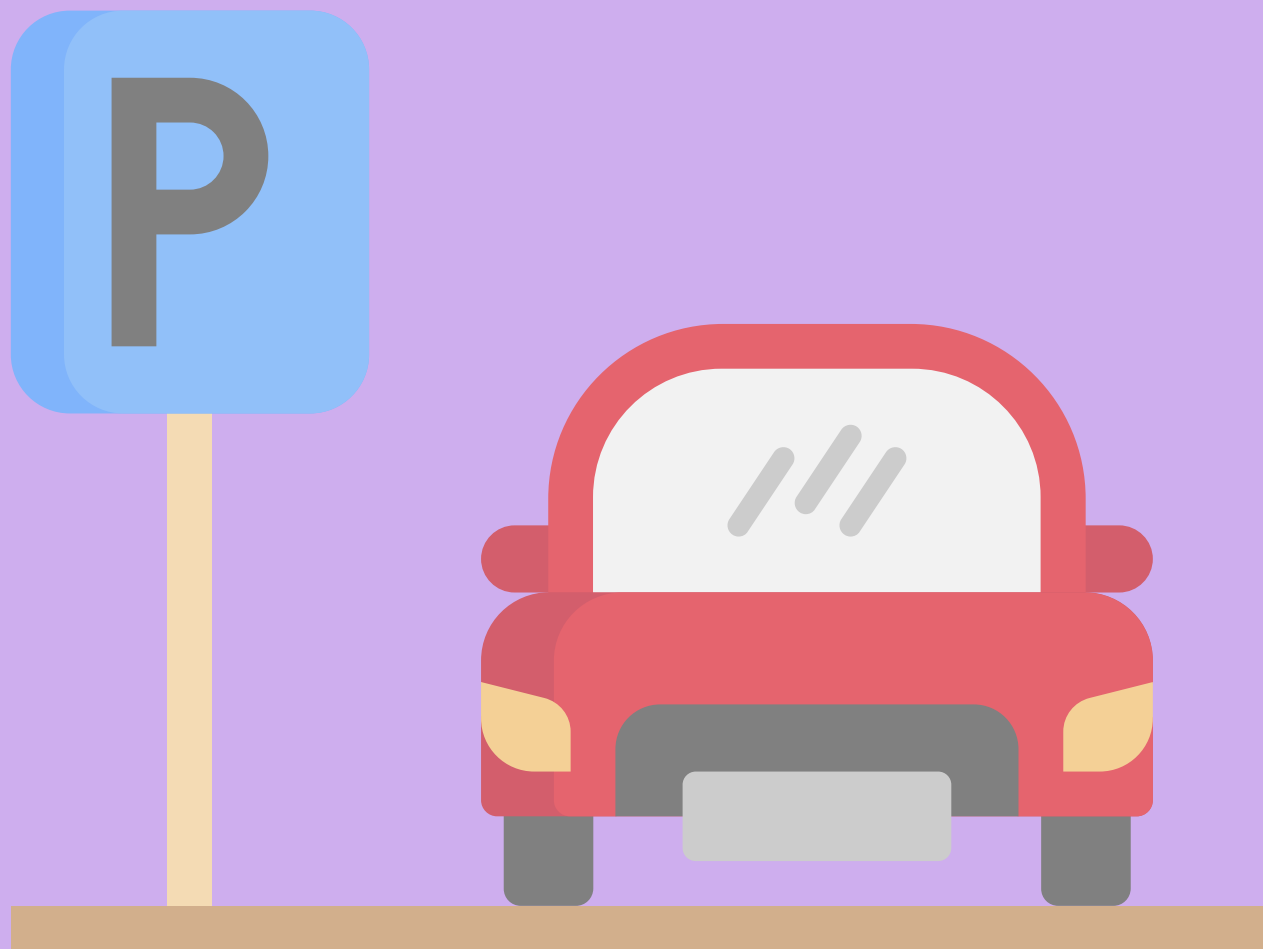
PROVJERITE OCJENE OPASNOSTI OD POŽARA I OGRANIČENJA

Prije nego krenete, provjerite lokalne ocjene opasnosti od požara i postojeća ograničenja za paljenje vatre na otvorenom. Tijekom razdoblja visoke opasnosti od požara određene aktivnosti su ograničene ili zabranjene.

PRAVILA KAMPA

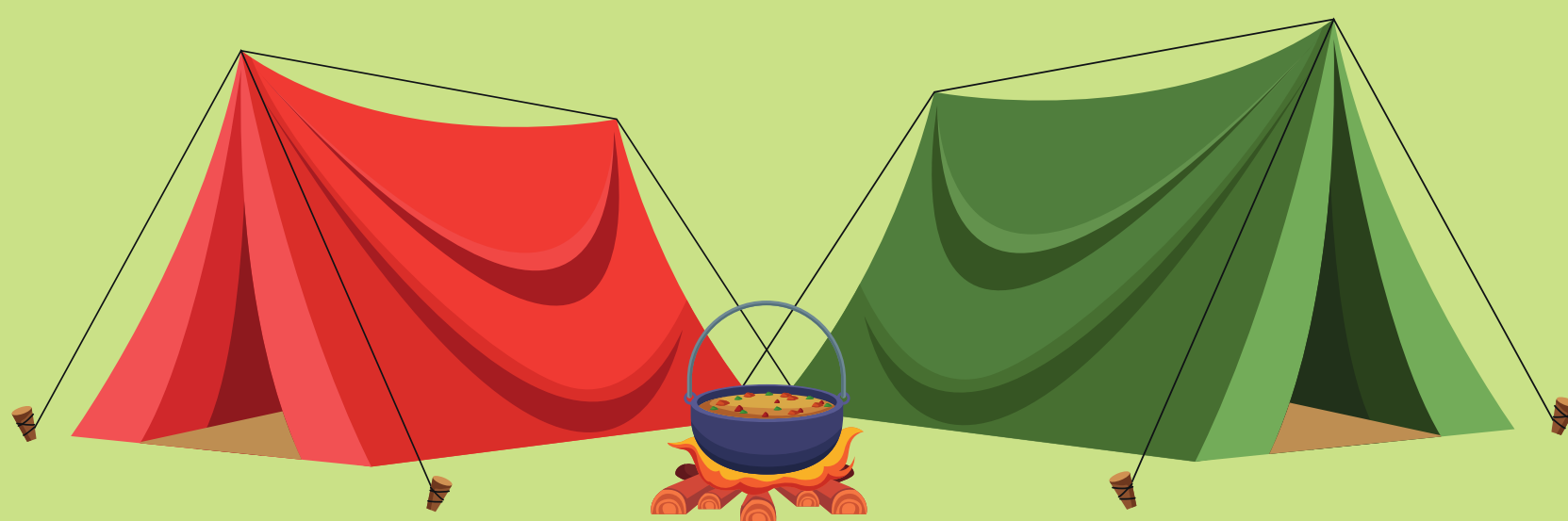
Upoznajte se i pridržavajte se svih pravila kampa, posebno planova za prevenciju i hitne slučajeve.

Parkirajte svoje vozilo na označenim parkirnim mjestima kako ne biste ometali prolazak teških hitnih vozila.

KORISTITE ETABLIRANE KAMPOVE

Kad god je to moguće, kampirajte u određenim kampovima gdje su postavljeni krugovi za vatru ili jame, a rizik od šumskih požara je smanjen. Podignite šator ili parkirajte kamp-prikolicu dalje od grmlja ili drugih zapaljivih materijala. Ne pušite i ne palite svijeće unutar šatora ili kamp prikolica.

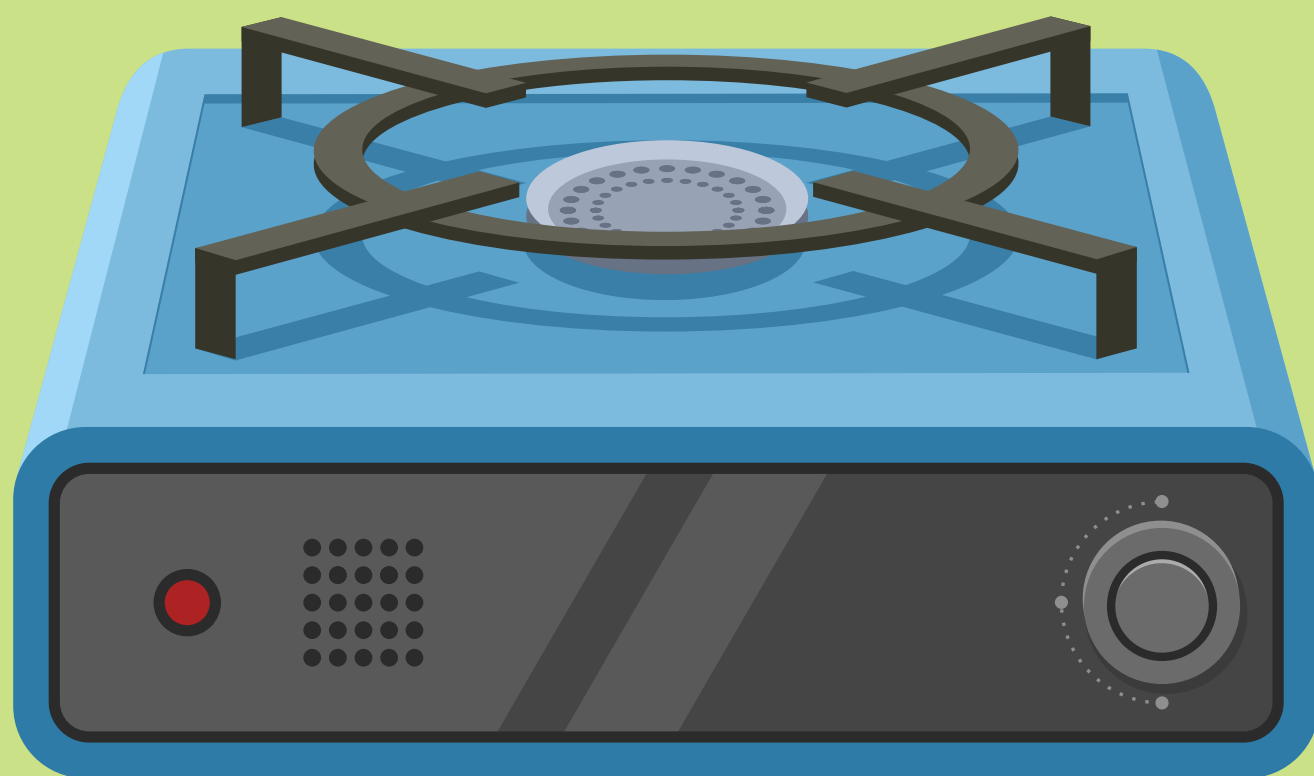
DONESITE UNAPRIJED PRIPREMLJENA JELA

Kao što smo spomenuli, donošenje obroka koji ne zahtijevaju kuhanje može eliminirati potrebu za otvorenom vatrom, značajno smanjujući rizik od požara.

AKO KUHATE, KORISTITE PRIJENOSNE ŠTEDNJAKE

Prijenosne peći za kampiranje sigurnija su alternativa otvorenoj vatri, posebno u suhim uvjetima. Pobrinite se da se peć koristi na čistom mjestu daleko od zapaljivih materijala. Izbjegavajte kuhanje u šatoru. Ulja iz hrane će se nakupiti na tkanini šatora, čineći je zapaljivom. Roštilje koristite samo na označenim mjestima.

DRŽITE POŽARE MALIM I UPRAVLJIVIM

Ako su logorske vatre dopuštene, neka budu male i unutar utvrđenih ložišta. Nikada ne ostavljajte vatru bez nadzora i provjerite je li potpuno ugašena prije odlaska ili spavanja.

UKLONITE ZAPALJIVI MATERIJALI

Prije paljenja bilo kakve vatre,
uklonite travu, lišće i druge
zapaljive materijale oko jame za
vatrau kako biste spriječili širenje
vatre.

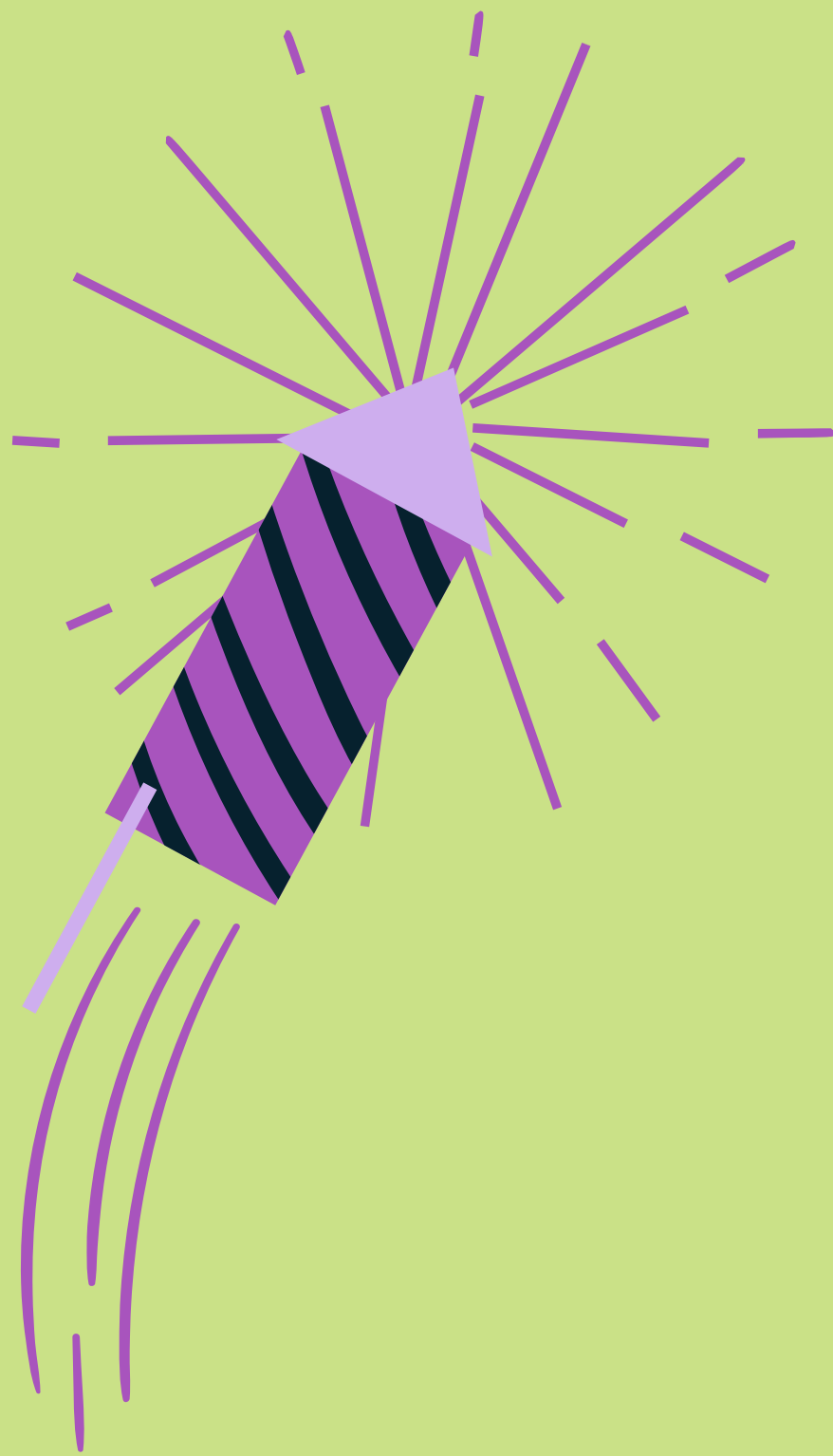
PRAVILNO ODLOŽITE CIGARETE

Ako pušite, uvijek potpuno ugase
cigarete i odložite ih odgovorno.
Nikada ne bacajte opuške na tlo.

IZBJEGAVAJTE KORIŠTENJE VATROMETA

Vatromet može lako izazvati
šumske požare. Ne koristite
vatromet, osobito u šumovitim
ili travnatim područjima.

KAD STE ODSUTNI

Kad god ćete biti odsutni i kad idete u krevet, isključite svu opremu i isključite opremu na plin (npr. svjetiljke).

SLIJEDITE NAČELA “NE OSTAVLJAJTE TRAGOVE”

Sakupite i odnesite svo svoje smeće sa sobom, uključujući i otpad od hrane i ostavite kamp kako ste ga pronašli.

Smanjenje ljudskog utjecaja na prirodna područja pomaže u njihovom očuvanju i smanjuje rizik od požara.

Slijedeći ove savjete, možete
uživati u sigurnom i odgovornom
iskustvu kampiranja koje
minimalizira rizik od izazivanja
šumskog požara, štiteći i okoliš i
zajednice u blizini.

SIGURNOSNI SAVJETI ZA SPALJIVANJE BILJNOG OTPADA U SVRHU SPRJEČAVANJA ŠUMSKIH POŽARA

ANGAŽMAN GRAĐANA

SILVANUS

www.silvanus-project.eu

PROVJERITE PROPISE

Prije nego počnete spaljivati biljni otpad, obavezno provjerite kod lokalnih vlasti i vatrogasnih postrojbi postoje li propisi i ograničenja.

Pribavite sve potrebne dozvole i slijedite navedene smjernice.

ODABERITE SIGURNE UVJETE

Spaljivajte ostatke samo u
sigurnim vremenskim
uvjetima.

Izbjegavajte vjetrovite dane i
provjerite postoje li upozorenja
ili ograničenja zbpq vremena
pogodnog širenju požara u
vašem području.

Idealni uvjeti uključuju vrijeme
bez vjetra i veću vlažnost.

OČISTITE PODRUČJE

Stvorite sigurnu zonu oko područja paljenja uklanjanjem suhog lišća, trave i drugih zapaljivih materijala.

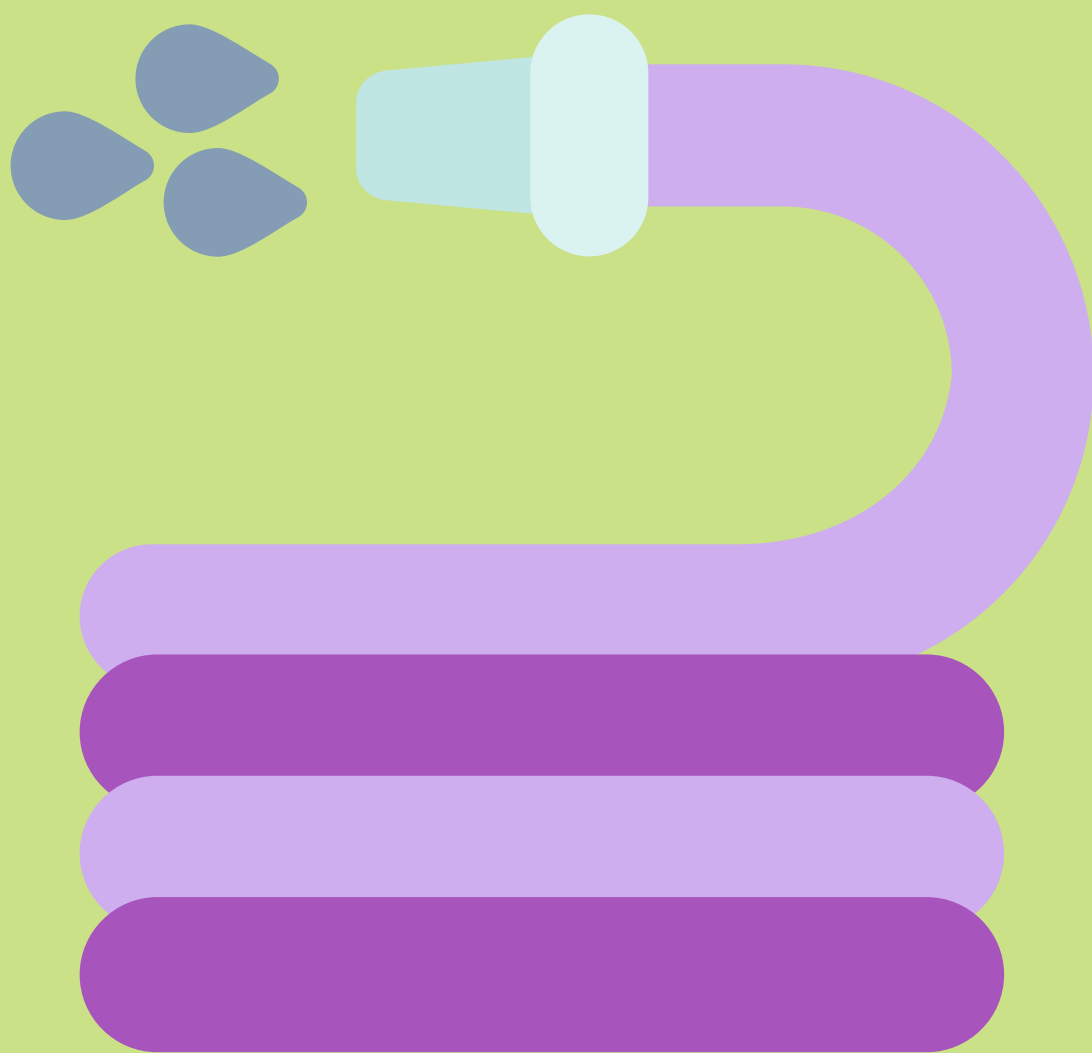
Održavajte sigurnu udaljenost od građevina, drveća i dalekovoda.

STALNO NADZIRITE

Nikada ne ostavljajte
spaljene ostatke biljnog
otpada bez nadzora.

Odredite odgovornu osobu koja
će cijelo vrijeme nadzirati
gorenje i imajte na raspolaganju
alate za gašenje požara, ioput
crijeva, lopate i grablji.

PRIPREMITE PROTUPOŽARNI POJAS

Uspostavite protupožarni pojas
tako što ćete očistiti područje
oko mjesta gorenja.

Ovo golo tlo djeluje kao
barijera, sprječavajući širenje
požara izvan predviđenog
mjesta.

POČNITE S MALIM

Započnite s malom hrpom za spaljivanje i postupno dodajte biljni otpad kako se vatra bude razvijala.

To pomaže u održavanju kontrole i smanjuje rizik od nekontroliranog širenja požara.

VODA ZA GAŠENJE

Imajte vodu u blizini, poput crijeva za zalijevanje ili kante s vodom, kako biste brzo ugasili svaki plamen koji bi se mogao proširiti iz područja na kojem spaljujemo

Osigurajte da je izvor vode lako dostupan.

IZBJEGAVAJTE PALJENJE TIJEKOM VJETROVITIH DANA

Vjetar može brzo prenijeti žar i iskre, što dovodi do nekontroliranih požara.

Suzdržite se od paljenja tijekom vjetrovitih dana i vodite računa o smjeru vjetra tijekom paljenja kako biste spriječili da iskre zapale okolna područja.

POTPUNO UGASITI

Nakon izgaranja vatru temeljito
ugasiti vodom.

Promiješajte pepeo i ugljen
kako biste osigurali da ne
ostanu vruće točke.

Opipajte pepeo nadlanicom
kako biste potvrdili da je hladan
na dodir.

ODMAH PRIJAVITE ŠIRENJE POŽARE

Ako se vatra proširi iz opožarenog područja, odmah to prijavite lokalnoj vatrogasnoj postrojbi.

Vrijeme je ključno u sprječavanju širenja šumskih požara.

KORISTITE BAČVE ZA SPALJIVANJE SIGURNO

Ako koristite bačve za spaljivanje, osigurajte da imaju odgovarajuću ventilaciju i zaslone kako biste spriječili curenje iskri.

Postavite bačvu na nezapaljivu površinu i pridržavajte se sigurnosnih smjernica.

SUOČAVANJE SA ŠUMSKIM POŽAROM U RURALNIM PODRUČJIMA

ANGAŽMAN GRAĐANA

SILVANUS

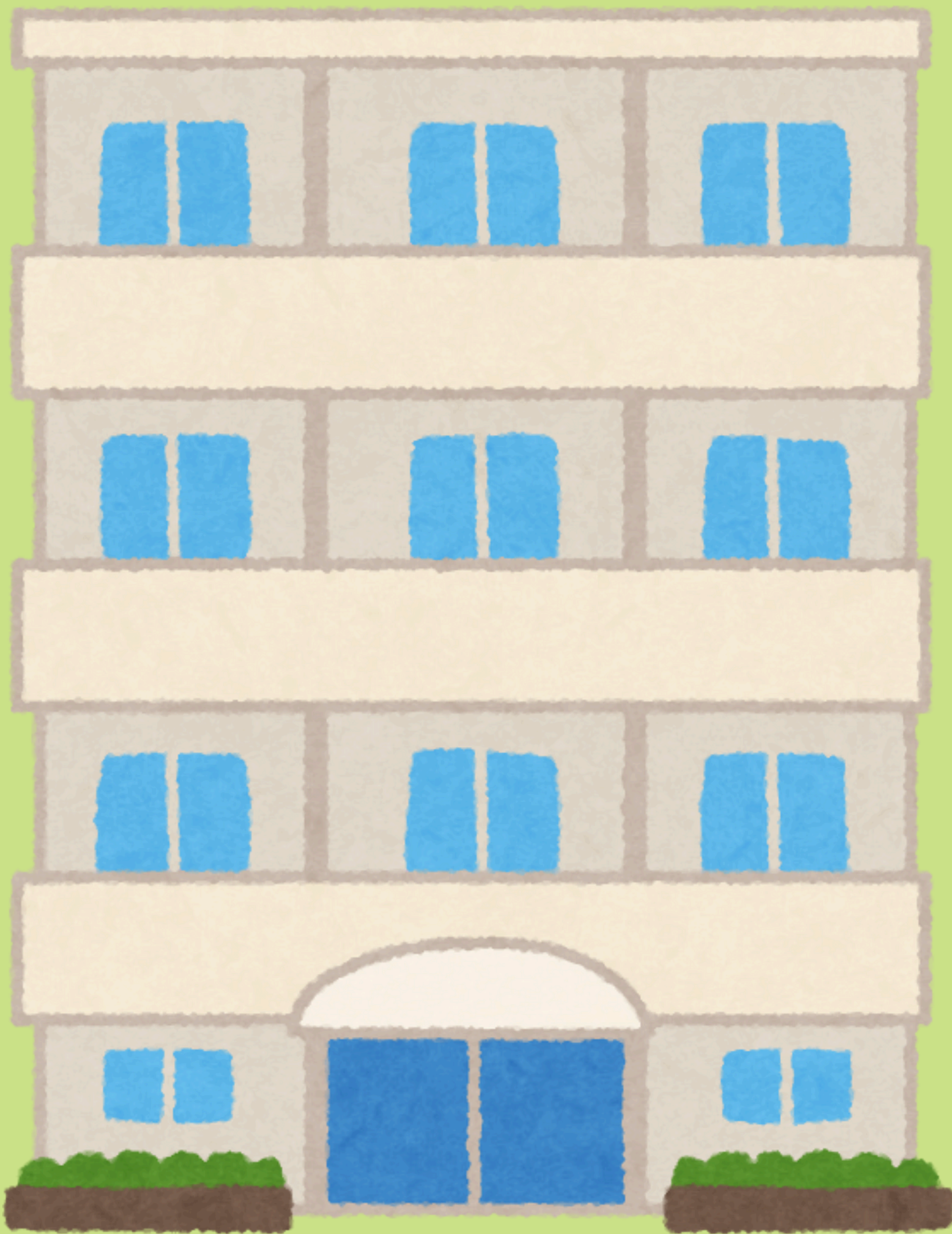
www.silvanus-project.eu

Živjeti, raditi ili posjećivati ruralna područja znači da postoji stvarna opasnost da ostanete zarobljeni ili okruženi šumskim požarom.

Ako se ikad nađete u ovoj situaciji, slijedite ove jednostavne korake kako biste bili sigurni. A ako imate vremena, učinite i stvari da zaštitite svoj dom.

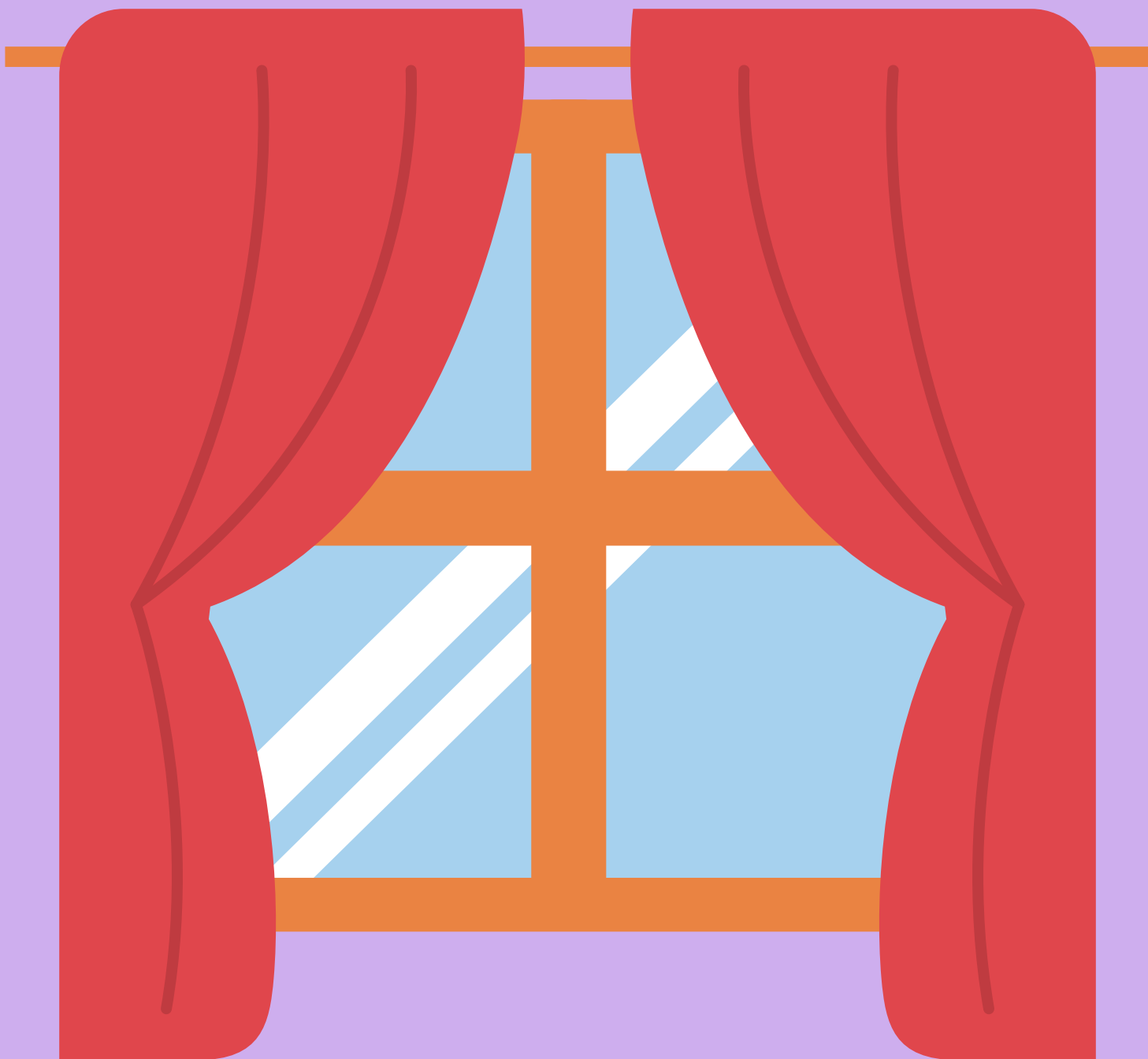

BLIZINA ZGRADE

- Provjerite može li vas obližnja zgrada zaštititi od požara.

- Uklonite sve što se lako može zapaliti.

- Zatvorite sve prozore i vrata kako biste spriječili ulazak dima i plamena.

- Odmaknite namještaj od prozora kako se ne bi zapalio od žara.

- Postavite ljestve pored svog doma u slučaju da trebate drugi izlaz.

- Napunite kadu i kante vodom.

- Koristite mokre deke ili ručnike oko prozora i vrata unutar vašeg doma kako biste zaustavili dim i žar.

- Prskajte vodom svoj dom i biljke oko njega. Ako možete, uključite sve prskalice koje imate i pripremite se za požar.

NA OTVORENIM PROSTORIMA

- Pronađite mjesto na kojem se požar sporije širi, poput velikog polja ili područja bez mnogo stvari i raslinja koje se može zapaliti.
- Još je bolje ako je to mjesto s vodom, poput ribnjaka.

- Primjeri dobrih mjesta su polja s vodom, parkirališta, golf tereni ili velika jezera. Ta vam mjesta daju najbolje šanse da ostanete sigurni.

- Približavanje šumskih požara prati jaka buka i vrućina, uz puno dima. Može biti zastrašujuće, ali zapamtite, snažna vatra će na kraju proći. Travnjaci obično gore oko 10 minuta, grmlje oko 20 minuta, a šumsko zemljište više od sat vremena.

AKO STE U ŠUMI/NA SELU

ANGAŽMAN GRAĐANA

SILVANUS

www.silvanus-project.eu

Kada ste u šumi ili na selu,
poduzimanje preventivnih mjera za
izbjegavanje slučajnog izbijanja
požara je ključno. Evo nekoliko
koraka koje možete poduzeti kako
biste smanjili rizik:

SLIJEDITE LOKALNE SMJERNICE

Pridržavajte se svih lokalnih
protupožarnih propisa,
ograničenja i zabrana paljenja.
Čak i prijenosne peći mogu biti
zabranjene tijekom razdoblja
ekstremne opasnosti od požara.

Oni mogu varirati ovisno o
vremenskim uvjetima i lokaciji.

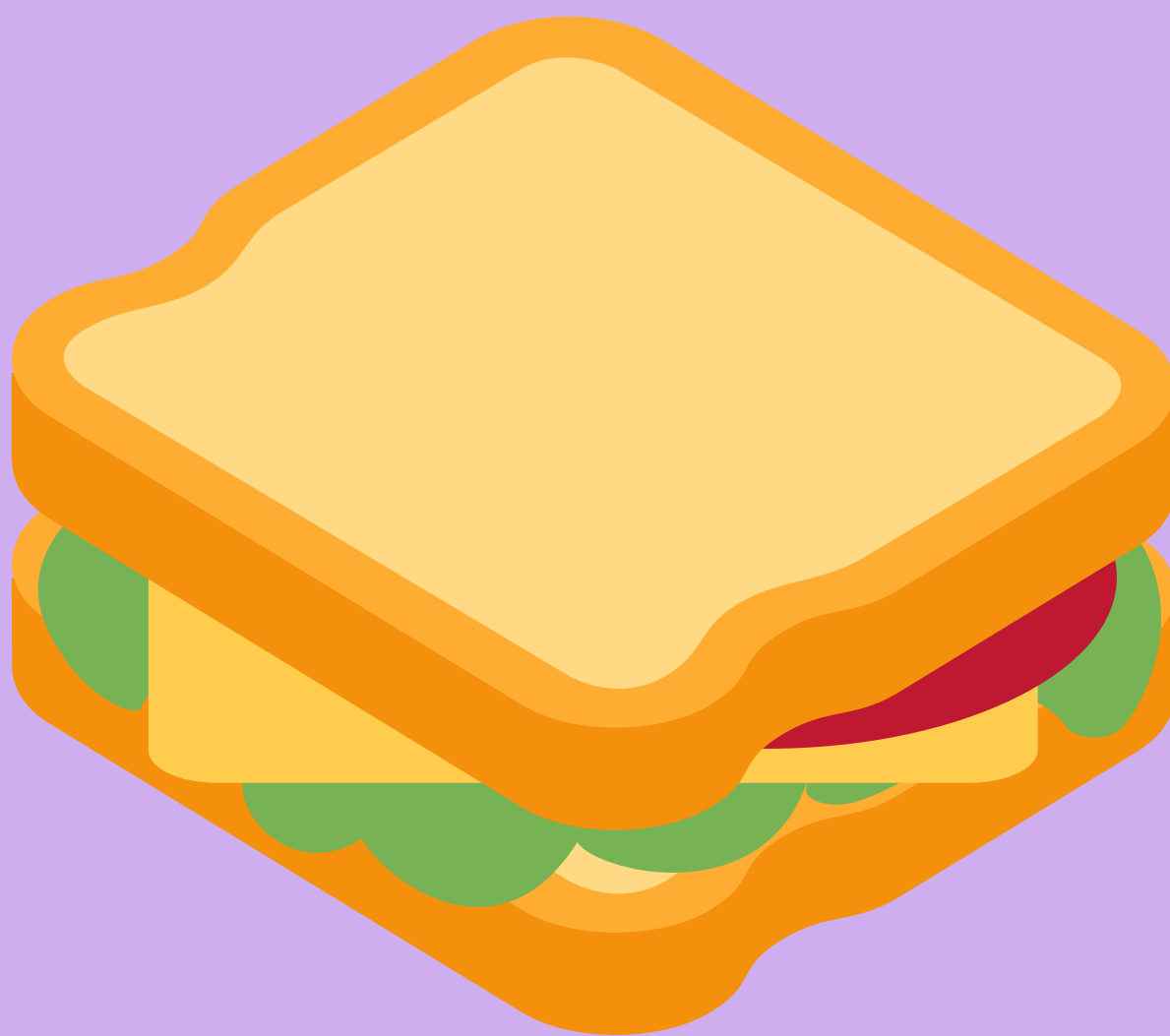

NIKADA NEMOJTE SPALJIVATI SMEĆE, SUHO LIŠĆE ILI GRANE

Spaljivanje na otvorenom, osobito u suhim uvjetima, može lako dovesti do nekontroliranih šumskih požara. Uvijek slijedite lokalne propise u vezi spaljivanja i izbjegavajte ga tijekom suhih ili vjetrovitih uvjeta.

PONESITE UNAPRIJED PRIPREMLJENA JELA

Donošenje obroka koji ne zahtijevaju kuhanje može u potpunosti eliminirati potrebu za paljenjem vatre. Ovo je posebno važno u suhim ili vjetrovitim uvjetima kada je rizik od izbijanja požara veći. Unaprijed pripremljeni obroci mogu uključivati sendviče, hladne salate, voće i grickalice koje su spremne za jelo.

SIGURNO KORIŠTENJE LOGORSKE VATRE

Koristite samo određena mjesta za vatru ili mjesta za vatru. Držite vatru malom i upravljivom. Nikada ne ostavljajte vatru bez nadzora. Uvijek imajte u blizini vodu ili lopatu za gašenje. Prije odlaska potpuno ugase vatru. Pepeo bi trebao biti hladan na dodir.

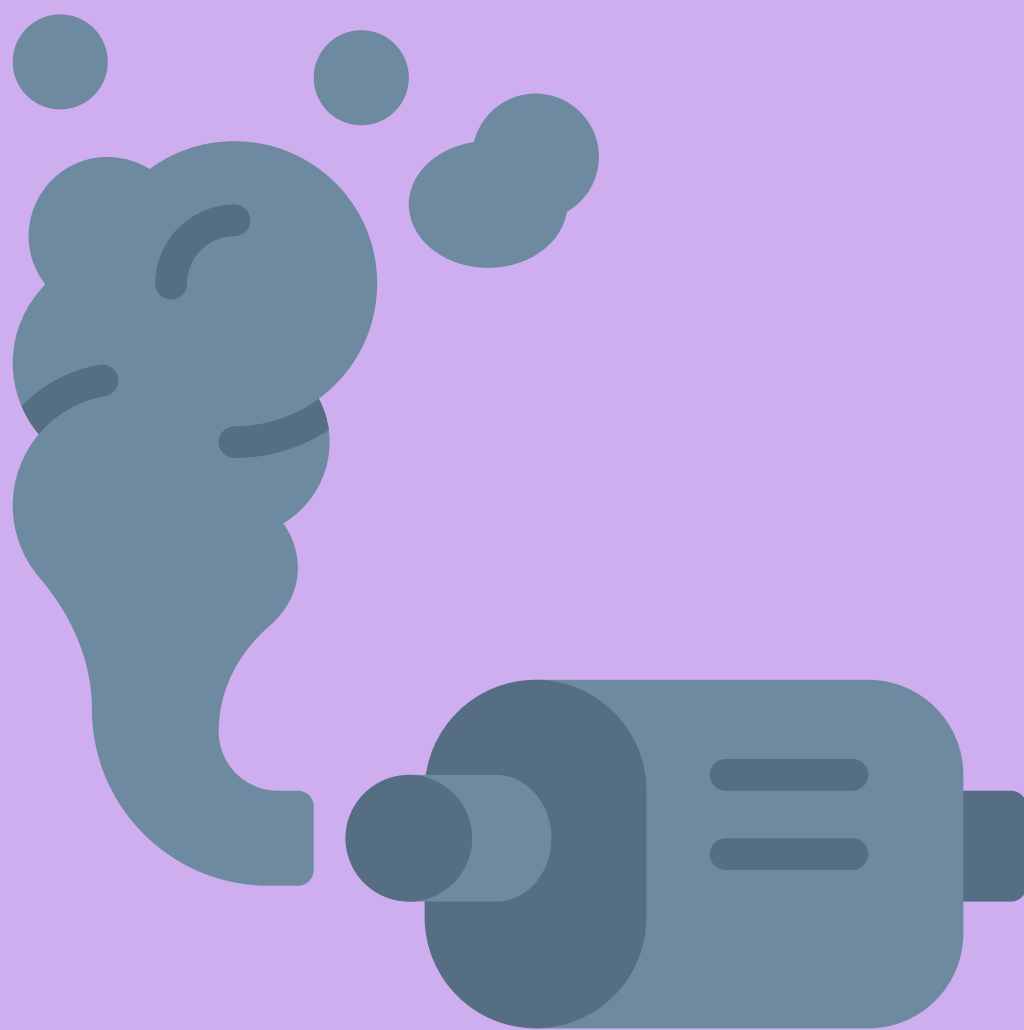
IZBJEGAVAJTE KORIŠTENJE VATROMETA

Vatromet može lako zapaliti požare. Ne koristite vatromet u šumskim područjima, travnjacima ili bilo kojim mjestima gdje je rizik od požara visok.

PAŽLJIVO ODLOŽITE CIGARETE

Ako je pušenje dopušteno,
osigurajte da su svi opušci potpuno
ugašeni i odloženi u za to
predviđene sigurne spremnike, a ne
na tlo.

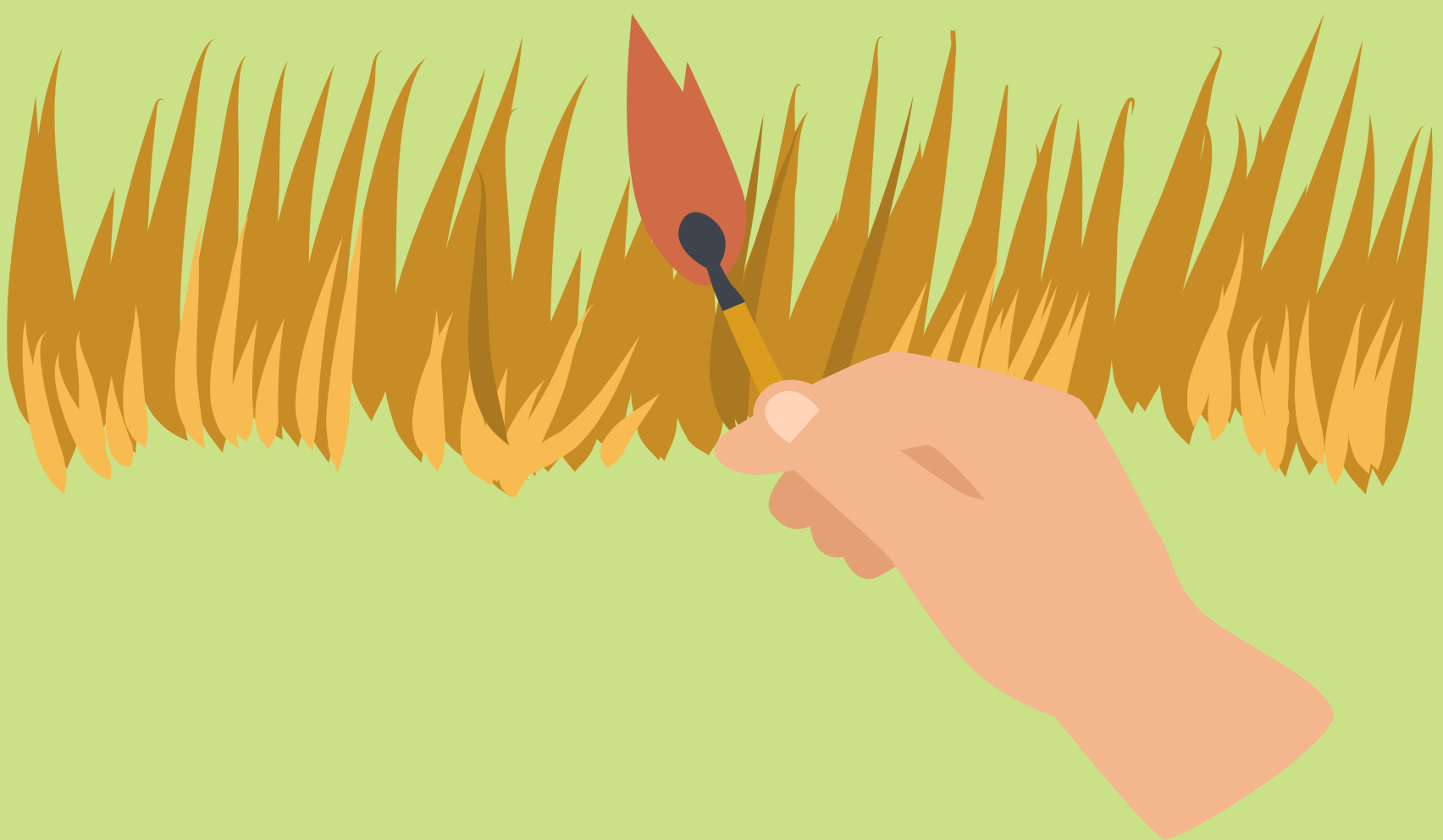
KORIŠTENJE VOZILA I OPREME

Osigurajte da su vozila i oprema pravilno održavani kako biste spriječili iskrenje. To uključuje provjeru ispušnog sustava, hvatača iskri i kočnica.

Izbjegavajte vožnju ili parkiranje vozila na suhoj travi jer vruća donja strana ispuha može zapaliti vegetaciju.

PRIJAVITE NESIGURNO PONAŠANJE

Ako primijetite da se drugi
ponašaju neodgovorno s vatrom
ili zapaljivim materijalima,
prijavite to nadležnim tijelima.

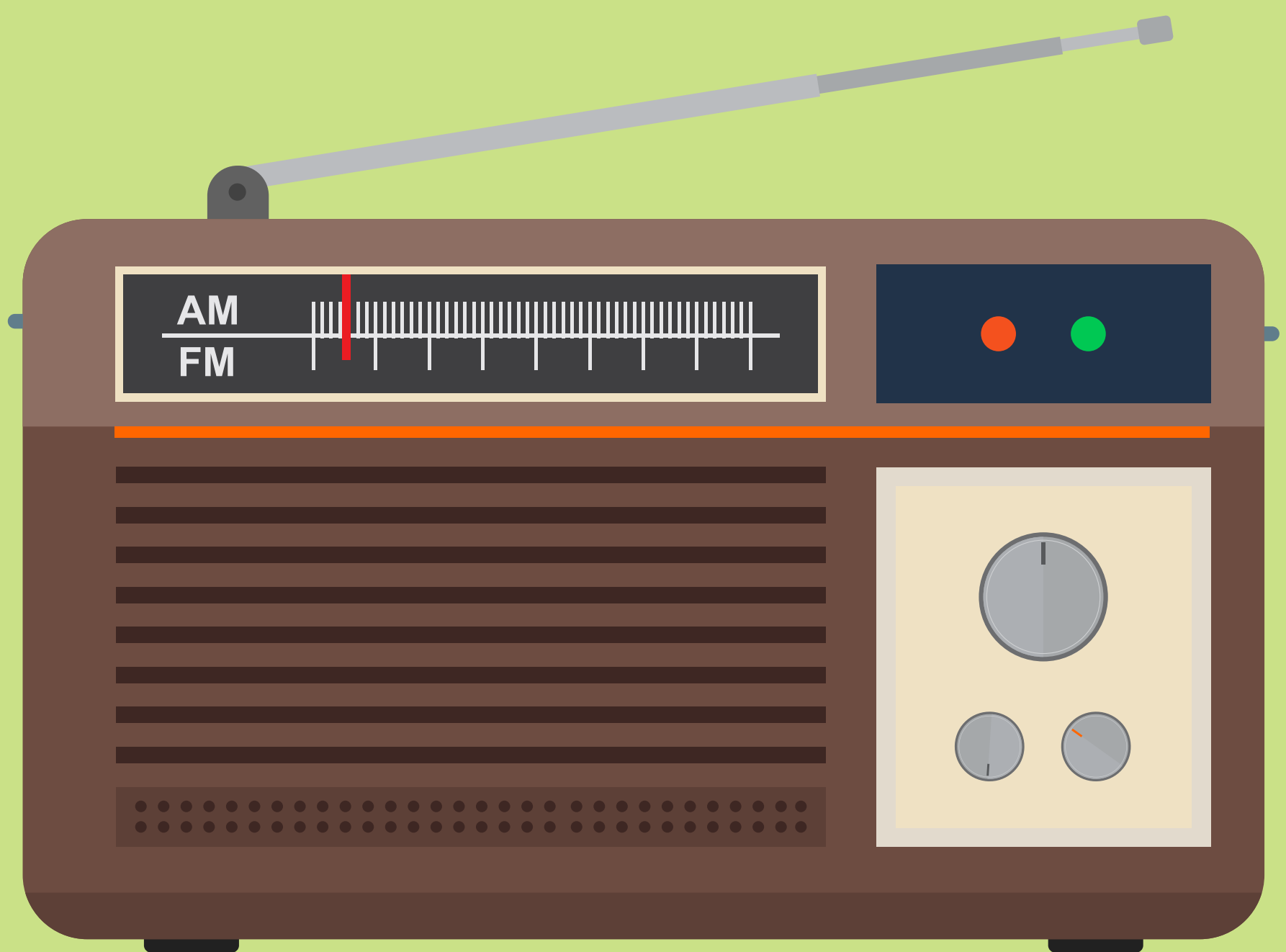
EDUCIRAJTE SEBE I DRUGE

Budite svjesni kako šumski požari nastaju i šire se. Podijelite ovo znanje s obitelji i prijateljima kako biste drugima promovirali ponašanje sigurno od požara.

BUDITE INFORMIRANI

O lokalnim požarnim uvjetima i
vremenskim obrascima.

PLANIRAJTE I PRIPREMITE SE

Pripremite plan za slučaj opasnosti i zalihe u slučaju požara. To uključuje poznavanje ruta za evakuaciju i posjedovanje opreme za hitne slučajeve.

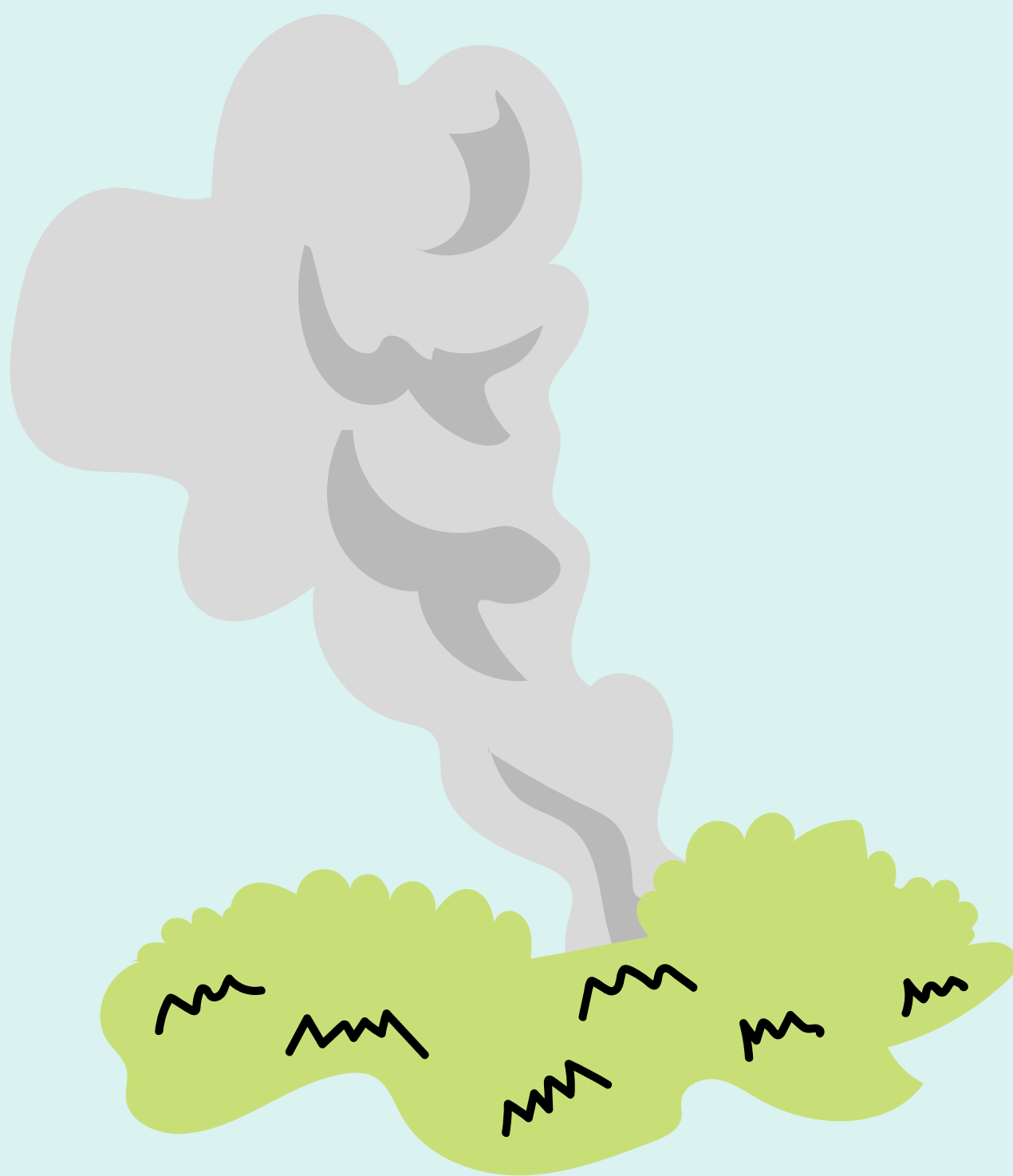

Safety First

Slijedeći ove mjere opreza,
možete značajno smanjiti rizik od
slučajnog izazivanja šumskog
požara i pomoći u zaštiti
prirodnog okoliša, sebe i drugih.

AKO PRIMIJETITE ŠUMSKI POŽAR

ANGAŽMAN GRAĐANA

SILVANUS

www.silvanus-project.eu

Ako primijetite šumski požar, važno
je djelovati brzo i odgovorno kako
biste osigurali svoju sigurnost i
sigurnost drugih.

Evo što trebate učiniti:

OSTANITE MIRNI I PROCIJENITE SITUACIJU

Odredite blizinu požara i jeste li u neposrednoj opasnosti. Ako jeste, stavite svoju sigurnost iznad svega.

ODMAH OBAVIJESTITE HITNE SLUŽBE

Odmah kontaktirajte hitne službe pozivom na 112 (europski broj za hitne slučajeve) ili direktno vatrogasce na 193 (broj vatrogasaca u Hrvatskoj). Pružite im detaljne informacije:

- lokaciju i točno mjesto na kojem se nalazite,
- smjer vatre,
- vrsta vegetacije koja gori

EVAKUIRAJTE SE AKO JE POTREBNO

Ako je vatra blizu vaše lokacije, odmah se evakuirajte. Nemojte čekali službeni nalog za evakuaciju ako mislite da je vaša sigurnost ugrožena. Slijedite unaprijed utvrđene rute i procedure za evakuaciju ako su dostupne.

OBAVIJESTITE DRUGE

Upozorite susjede ili bilo koga tko se nalazi u blizini požara, osobito ako ga možda nisu svjesni, kako bi se i oni mogli pripremiti za evakuaciju ili poduzeti potrebne mjere opreza.

PRIPREMITE SVOJ DOM (AKO VRIJEME DOPUŠTA)

Ako imate vremena i ako je to sigurno,
pripremite svoj dom tako što ćete
zatvoriti sve prozore i vrata, ukloniti
zapaljive materijale oko kuće i uključiti
svjetla kako bi vaš dom bio vidljiviji kroz
dim.

PRATITE SLUŽBENU KOMUNIKACIJU

Uključite se u lokalne kanale vijesti, društvene mreže hitnih službi ili pouzdani internetski izvor za novosti o šumskom požaru i nalogima za evakuaciju. Pridržavajte se svih uputa lokalnih vlasti.

PODUZMITE MJERE PREDOSTROŽNOSTI

Nosite zaštitnu odjeću, uključujući
duge rukave, hlače i masku za
zaštitu od udisanja dima ako se
nalazite u području šumskog
požara ili blizu njega.

Ne pokušavajte ugasiti veliki šumski požar: Bez odgovarajuće obuke i opreme, pokušaj gašenja velikog šumskog požara iznimno je opasan. Prepustite ovaj zadatak profesionalcima.

Napustite područje: Ostanite mirni i pokušajte evakuirati područje protiv vjetra. Idite na područje bez vegetacije.

Držite se podalje od pogođenih područja: Nakon evakuacije, ne vraćajte se u pogođeno područje dok ga vlasti ne proglase sigurnim. Ulazak u područje požara može ugroziti vas i spasioce.

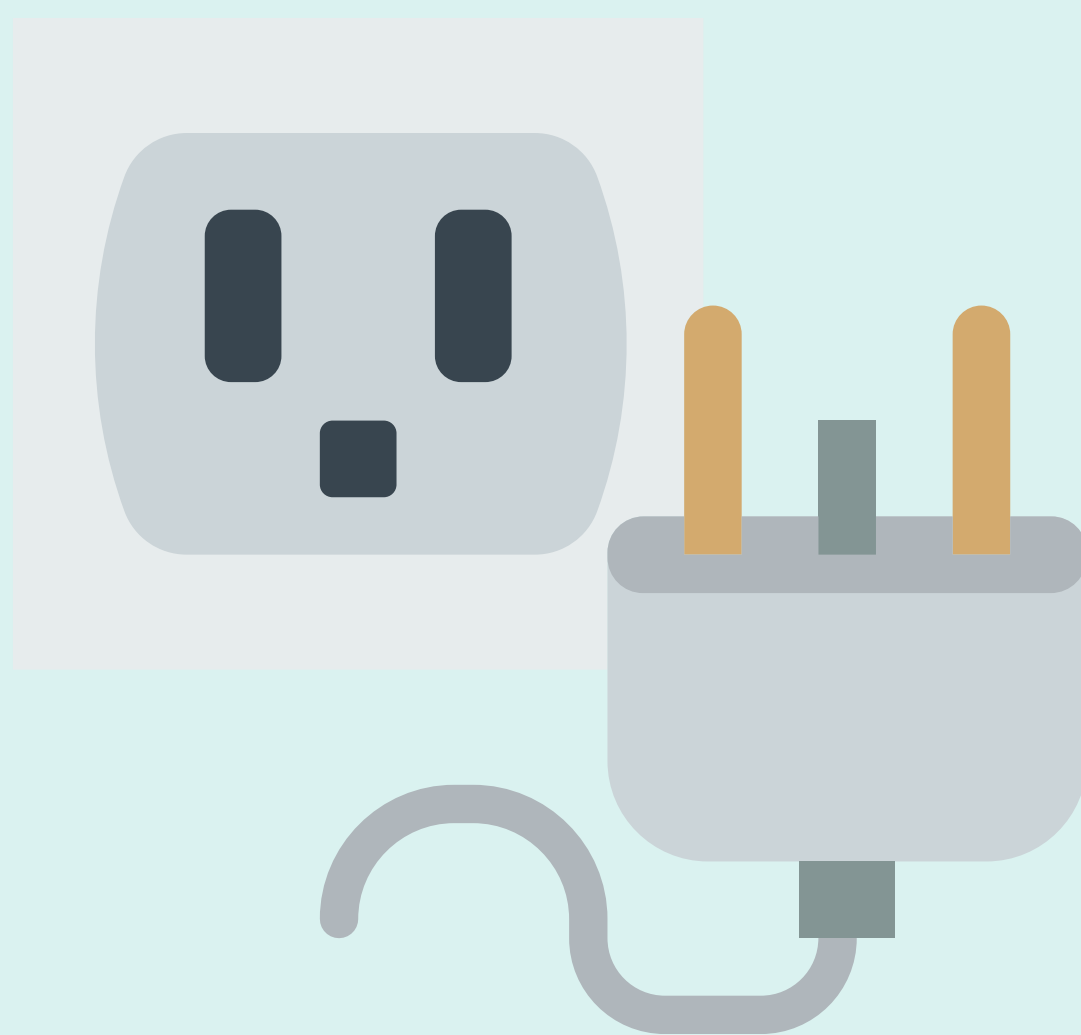

Ponudite pomoć ako možete:
Kad budete sigurni, razmislite o
ponudi pomoći onima koji su
pogođeni šumskim požarom
putem donacija ili volonterskog
rada s lokalnim organizacijama
za pomoć.

Zapamtite, najvažnije je osigurati svoju sigurnost i sigurnost onih oko vas. Šumski požari mogu se širiti brzo i nepredvidivo, stoga je od ključne važnosti djelovati brzo i slijediti upute lokalnih vlasti.

SAVJETI ZA SIGURNU UPOTREBU I ODRŽAVANJE ELEKTRIČNE OPREME KAKO BISTE SPRIJEČILI IZBIJANJE POŽARA

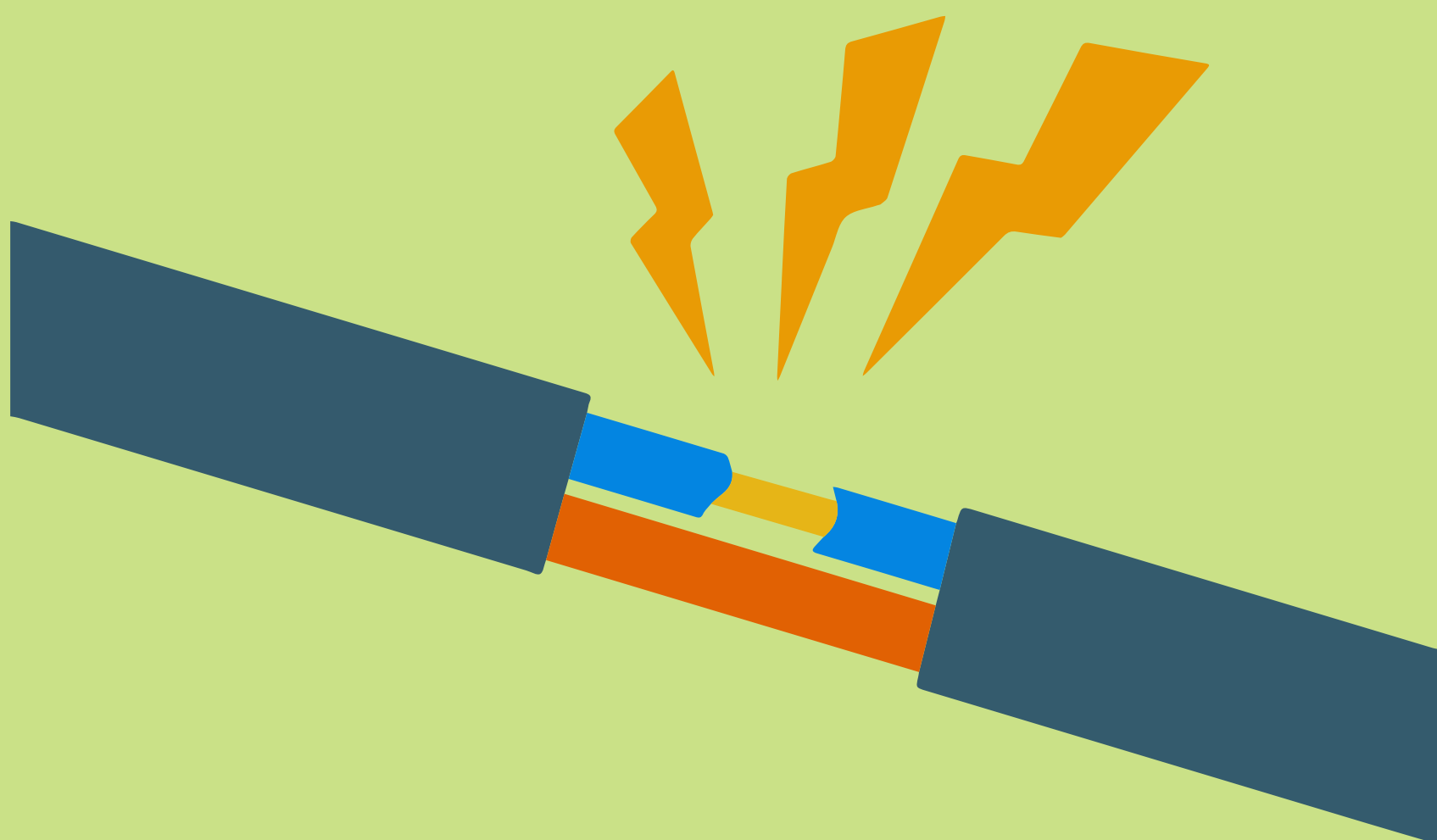

ANGAŽMAN GRAĐANA

SILVANUS

www.silvanus-project.eu

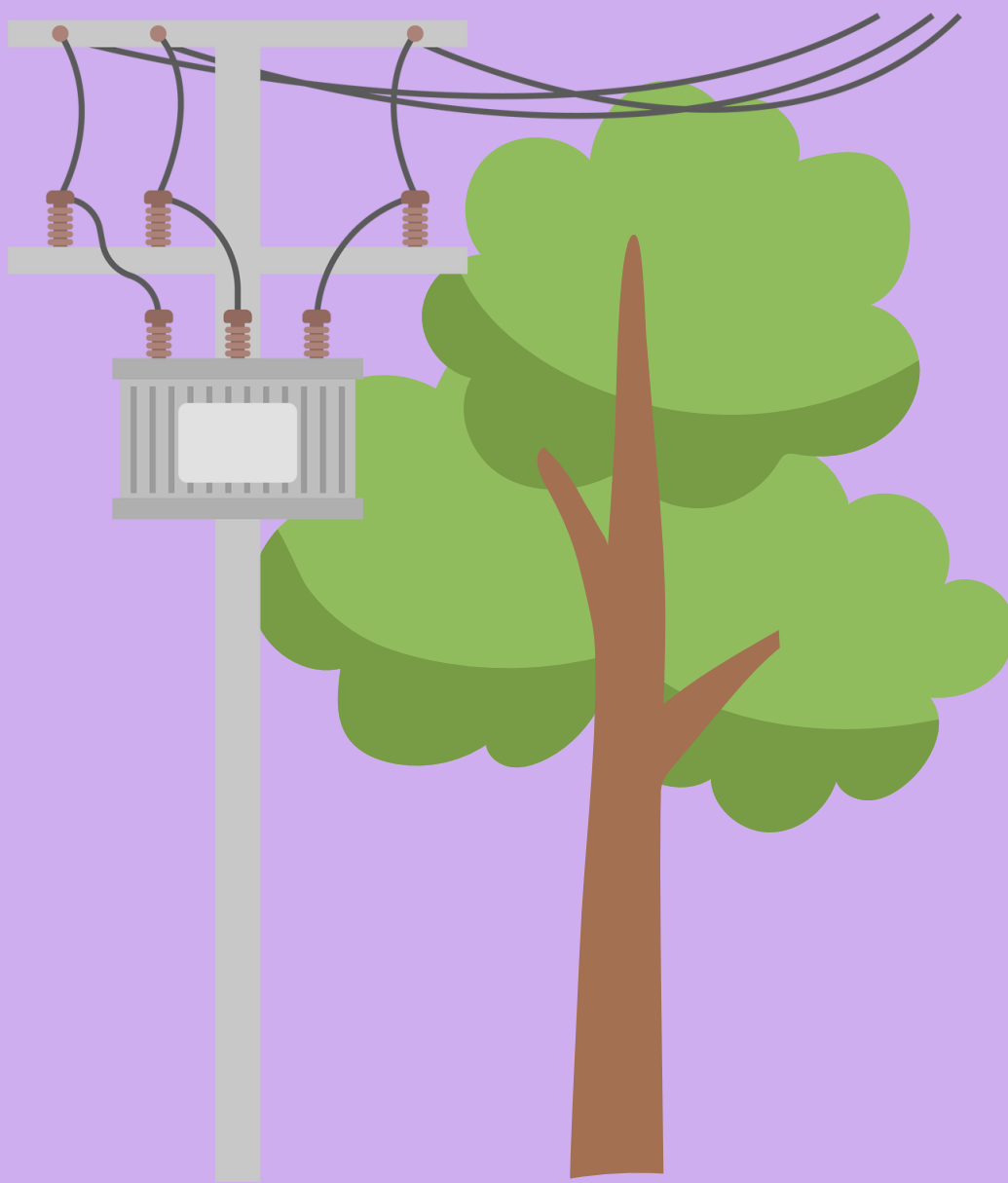

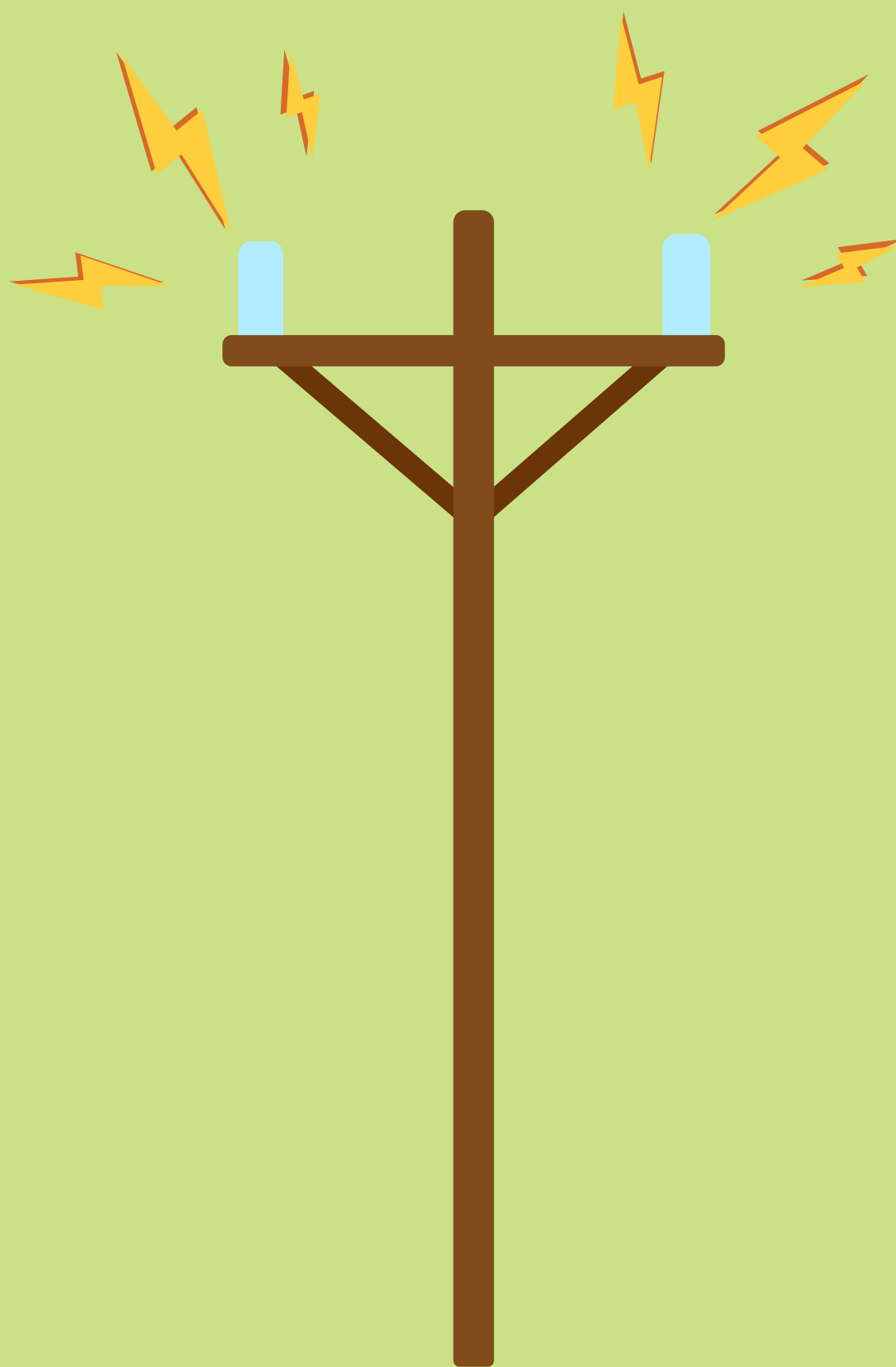
REDOVNE INSPEKCIJE

Redovito provjeravajte svoju električnu opremu, kao što su vodovi, utičnice i razvodne kutije. Potražite znakove istrošenosti, oštećenja ili gole žice.

DRŽITE SIGURNU UDALJENOST

Osigurajte da se električna oprema, posebice električni vodovi, drže na sigurnoj udaljenosti od drveća, vegetacije i drugih zapaljivih materijala. Odrežite sve grane koje se nadvijaju kako biste smanjili rizik od kontakta s električnim vodovima.

ODMAH PRIJAVITE PROBLEME

Ako primijetite oštećenje ili iskrenje električnih vodova, odmah to prijavite nadležnim tijelima ili svom dobavljaču komunalnih usluga. Brzo djelovanje može spriječiti potencijalne opasnosti od požara.

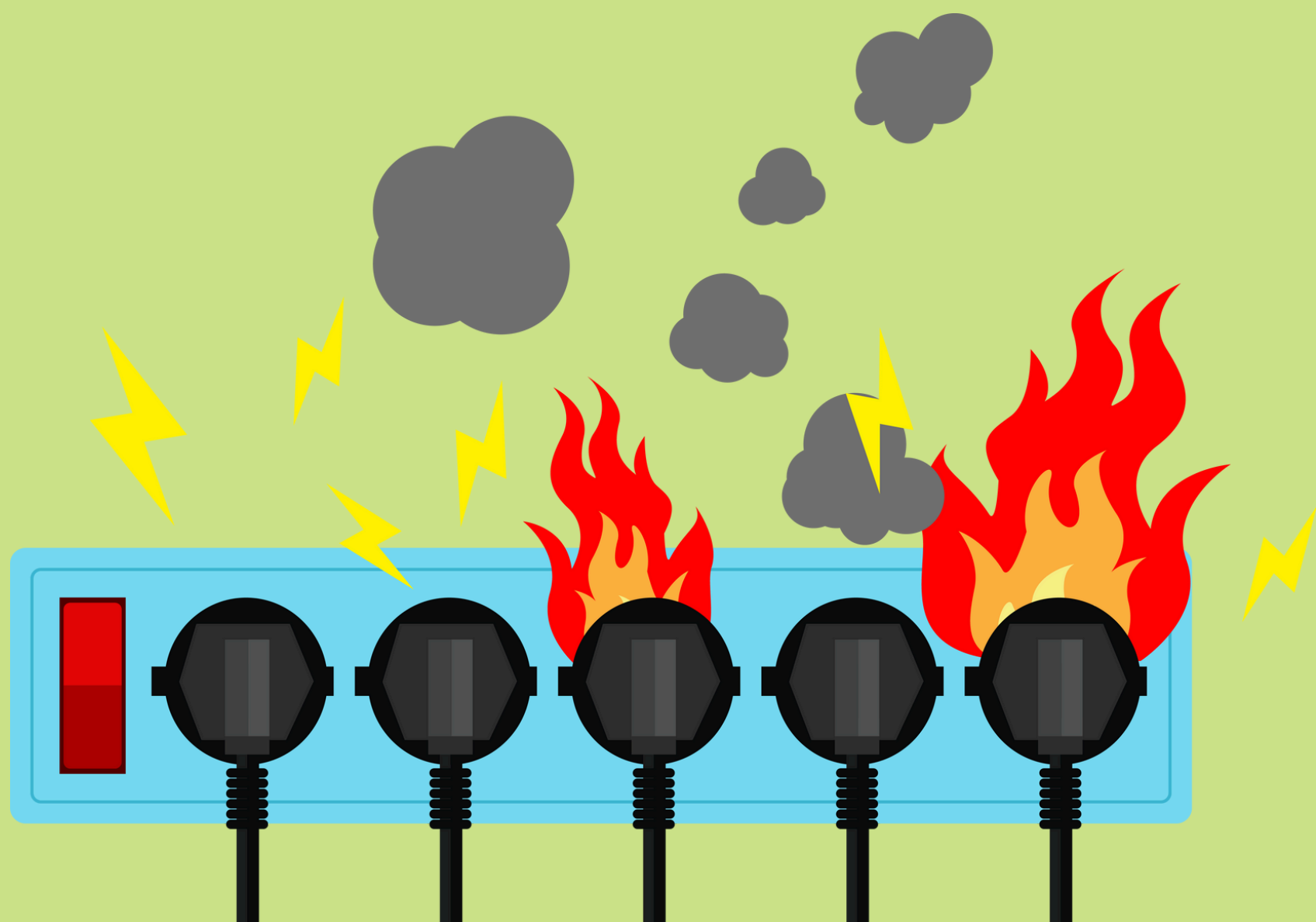

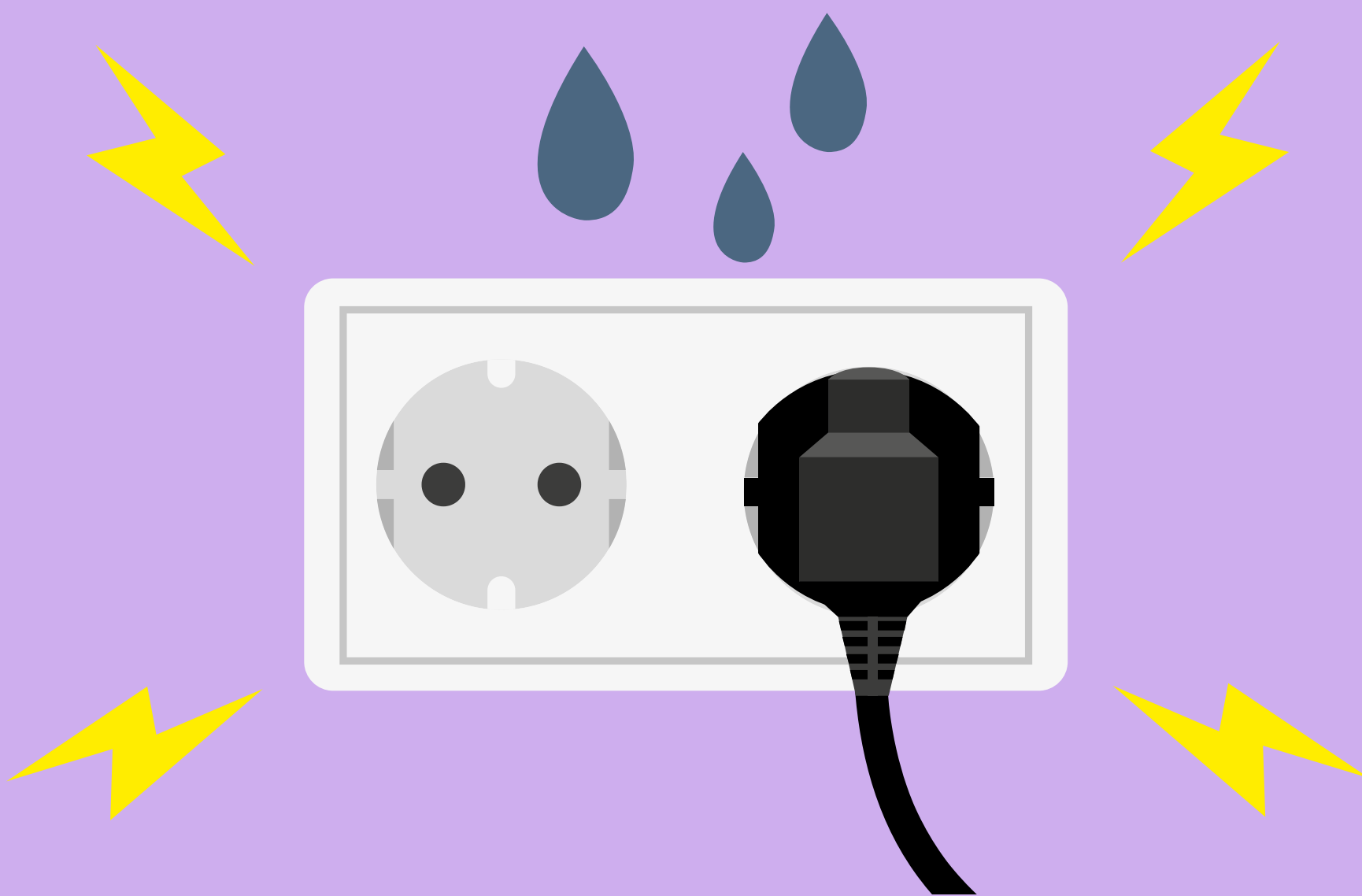
ISPRAVNO ODLAGANJE VRTHNOG OTPADA

Vrtni otpad, poput lišća i grana, odložite dalje od električnih vodova. Spaljivanje vrtnog otpada u blizini dalekovoda može predstavljati značajan rizik od požara.

IZBJEĞAVAJTE PREOPTEREĆENJE ELEKTRIČNIH KRUGOVA

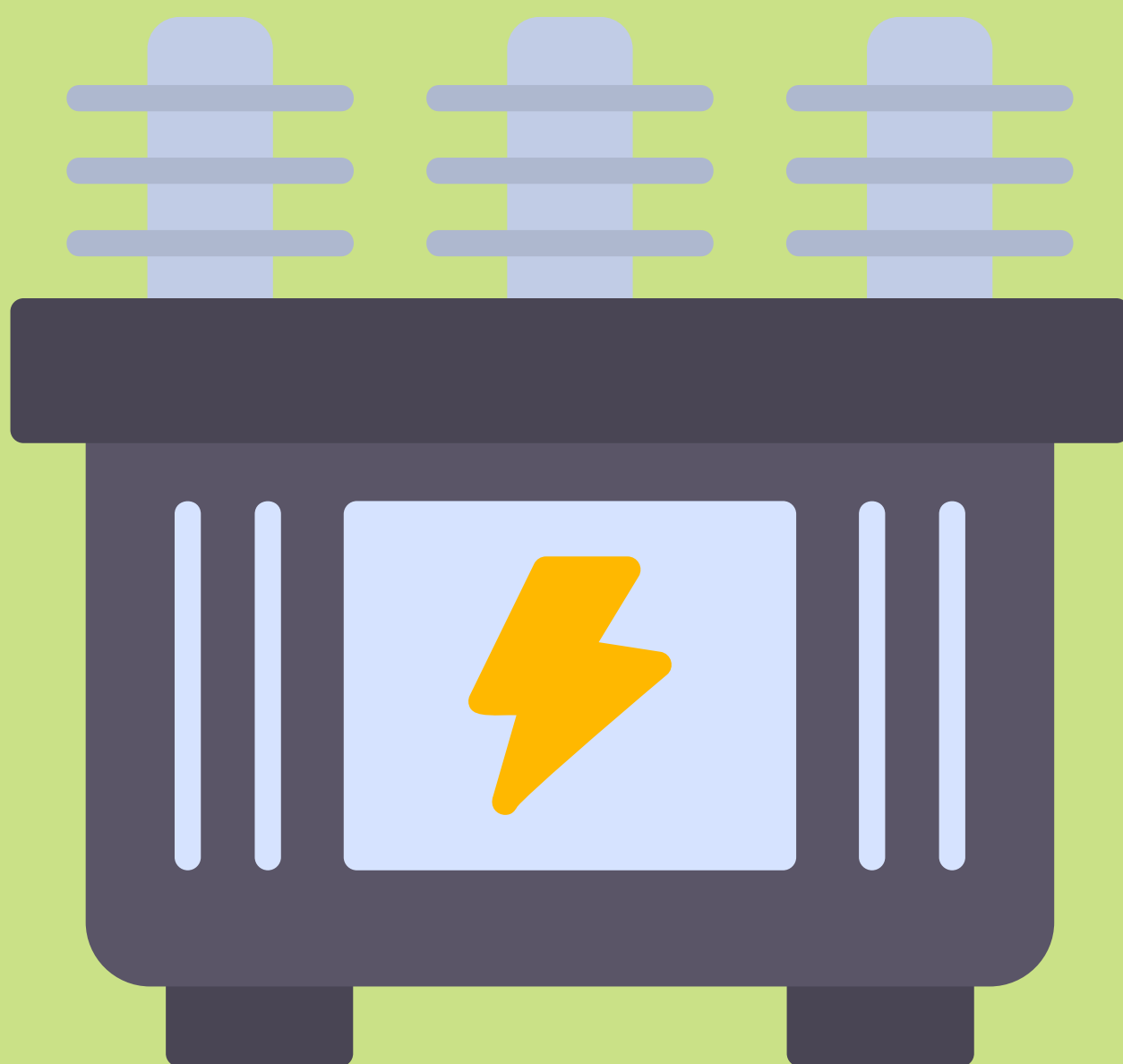
Ne preopterećujte električne krugove jer to može dovesti do pregrijavanja i mogućih opasnosti od požara. Koristite razdjelnike i električne utičnice odgovorno, slijedeći preporučene kapacitete opterećenja.

SIGURNE VANJSKE UTIČNICE

Postavite poklopce otporne na vremenske uvjete na vanjske električne utičnice kako biste ih zaštitili od vremenskih nepogoda. To sprječava vlagu da uzrokuje električne probleme koji mogu dovesti do požara.

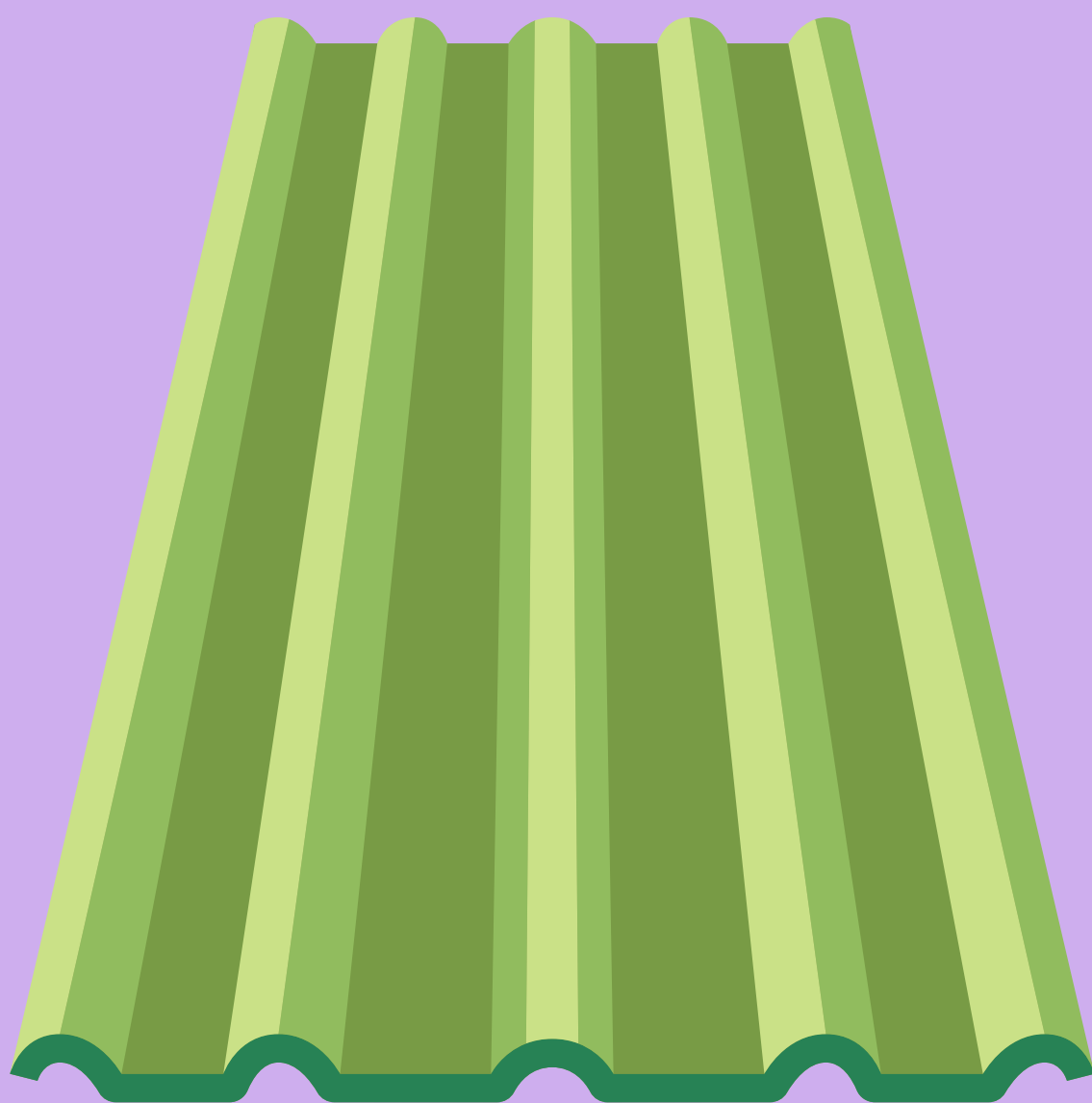

OČISTITE VEGETACIJU OKO TRANSFORMATORA

Ako na svom posjedu imate električne transformatore, pobrinite se da se raslinje očisti oko njih. To pomaže u sprječavanju mogućih požara uzrokovanih kontaktom između postrojenja i električne opreme.

KORISTITE MATERIJALE OTPORNE NA VATRU

Prilikom gradnje ili renoviranja razmislite o korištenju materijala otpornih na vatru za konstrukcije i vanjske instalacije. To može pomoći u smanjenju opasnosti od širenja požara u slučaju električnog kvara.

ISPRAVNA UPORABA GENERATORA

Ako koristite generatore tijekom nestanka struje, slijedite sve sigurnosne upute proizvođača. Generatore držite u dobro prozračenim prostorima dalje od zapaljivih materijala i nikada ih ne spajajte izravno na kućnu instalaciju bez odgovarajuće opreme.

PODRUČJA VEĆE OTPORNOSTI NA ŠUMSKE POŽARE

ANGAŽMAN GRAĐANA

SILVANUS

www.silvanus-project.eu

"Područja veće otpornosti na šumske požare" odnosi se na strateški pristup u uređenju krajolika i upravljanju zemljištem koji smanjuje ranjivost područja na šumske požare.

Ovaj koncept dio je širih napora u planiranju zajednice s ciljem ublažavanja rizika i utjecaja šumskih požara kroz različite tehnike uređenja okoliša i gradnje. Evo pregleda onoga što uključuje pametni krajolik za šumske požare:

ČIŠĆENJE I SMANJENJE GORIVA

Čišćenje vegetacije

Uklanjanje ili prorjeđivanje zapaljive vegetacije i drugih materijala koji bi mogli potaknuti šumski požar. To uključuje obrezivanje grmlja, obrezivanje drveća i krčenje šikare.

Redovito održavanje

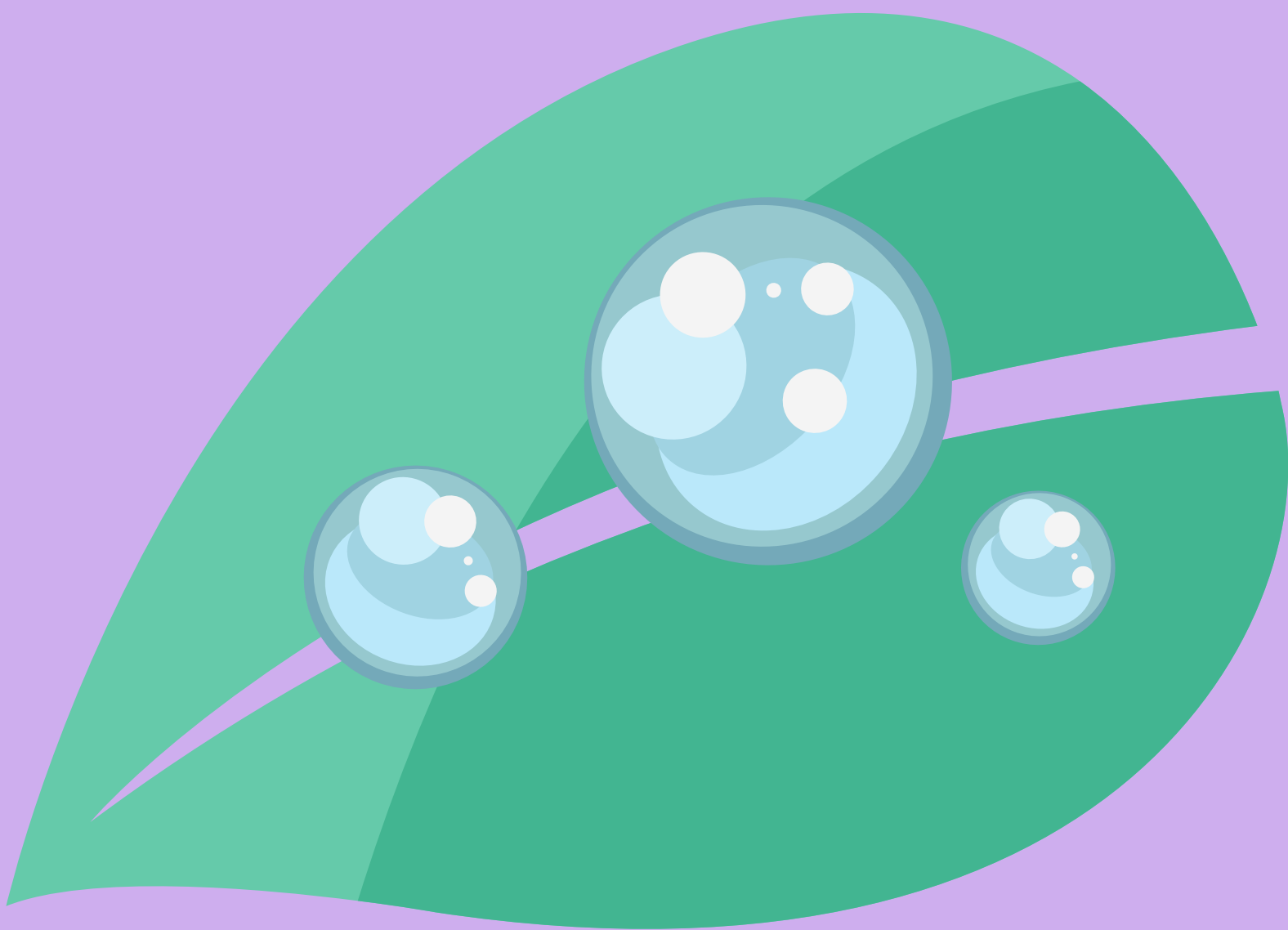
Održavanje krajolika čistim i bez krhotina kao što su otpalo lišće, grane i mrtve biljke koje se lako mogu zapaliti.

IZBOR BILJAKA

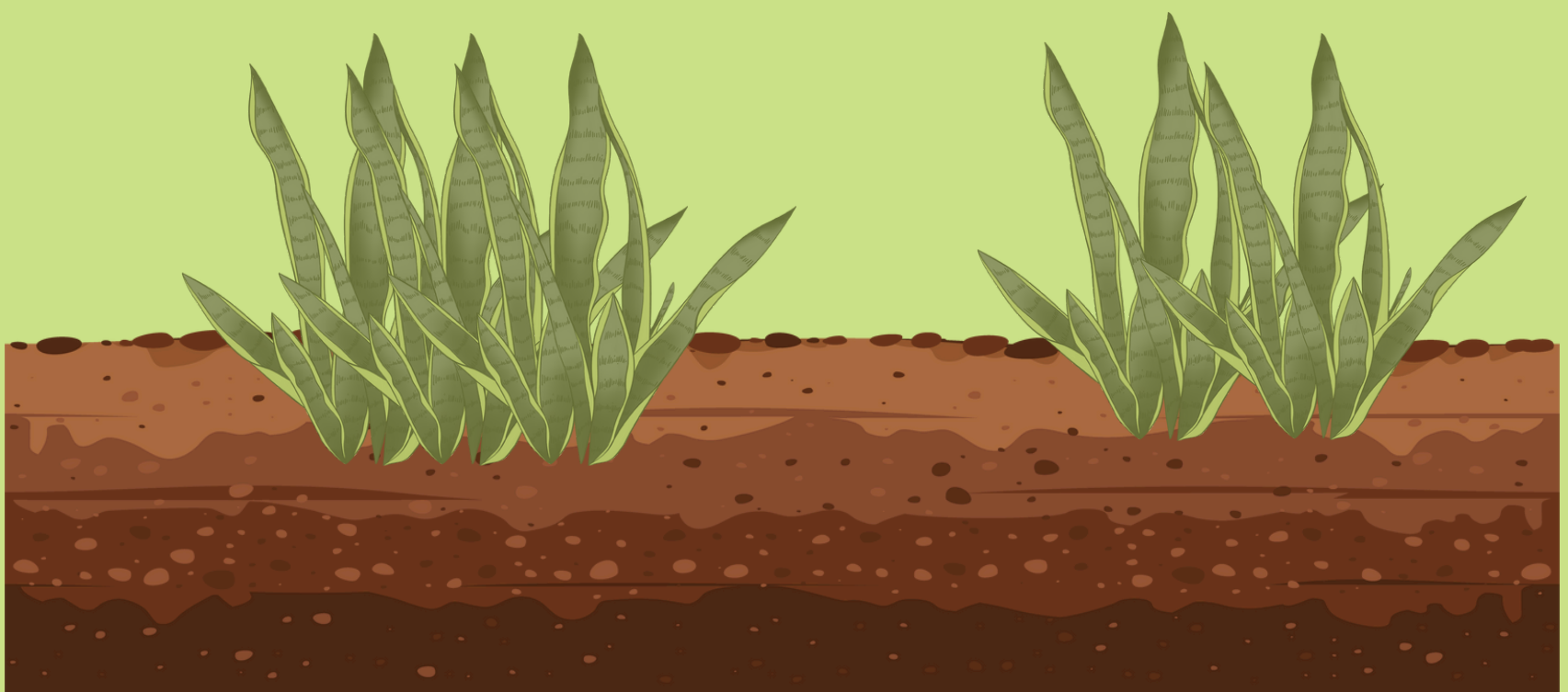
Sadnja otporna na vatru

Odabir i sadnja biljaka otpornih na vatru za koje je manja vjerojatnost da će se zapaliti od zalutalog žara. Neke biljke imaju veći sadržaj vlage u lišću, ne sadrže smolu i manje su zapaljive.

Strateški raspored biljaka

Raspored biljaka na način koji minimalizira širenje požara. To može uključivati stvaranje protupožarnih pojaseva ili prostora između skupina biljaka kako bi se usporilo ili zaustavilo širenje požara.

ZONIRANJE

Obranjiv prostor

Stvaranje zona oko građevina u kojima se vegetacija pažljivo kontrolira kako bi se smanjio rizik od širenja požara do zgrada. Taj je prostor obično podijeljen u različite zone s različitim stupnjevima prorjeđivanja, uklanjanja i zamjene vegetacije.

Pristupne točke

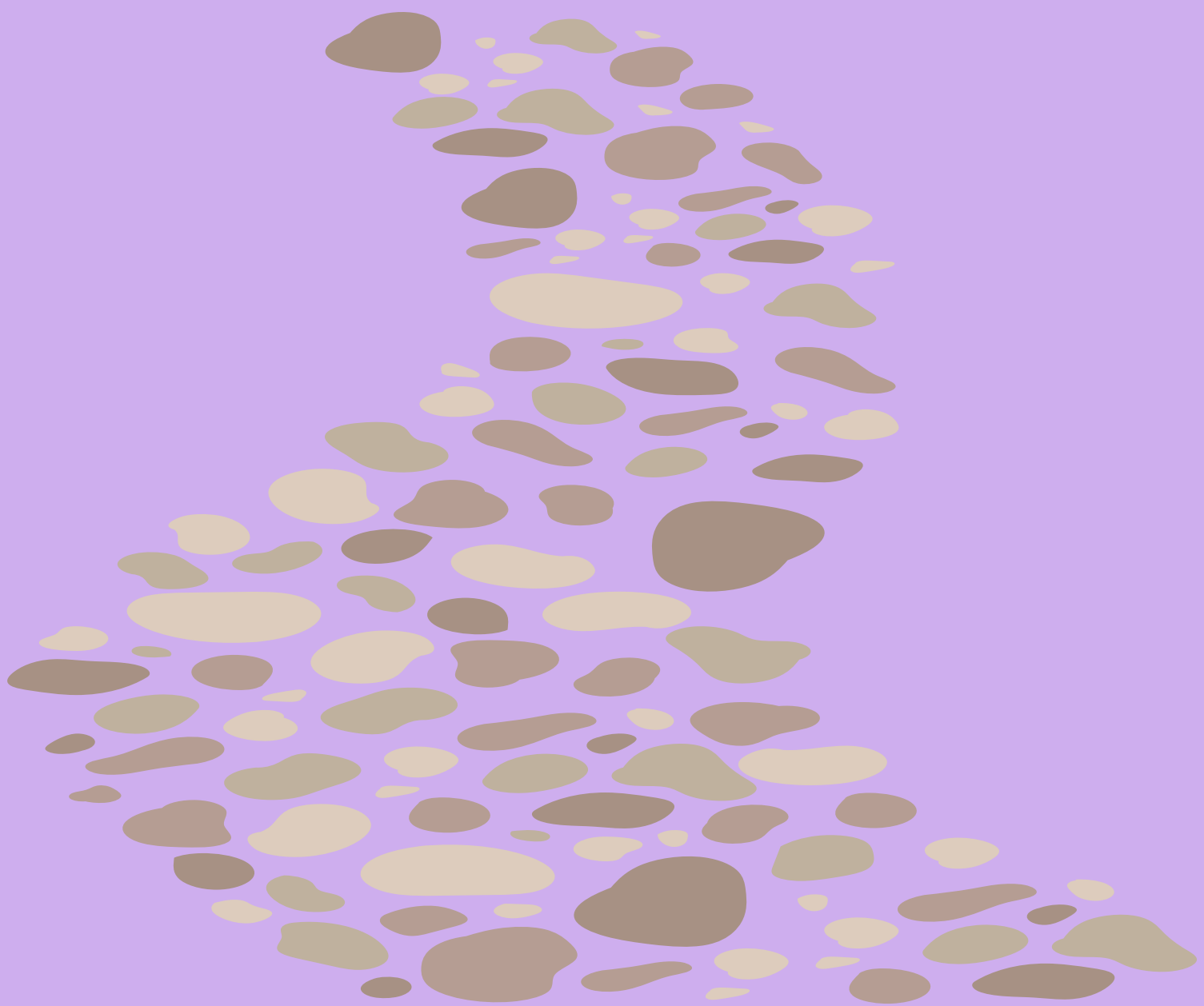
Osiguravanje jasnih pristupnih ruta za vatrogasnu opremu i osoblje, što može biti ključno tijekom požara.

MATERIJALI I DIZAJN

Zapaljivi materijali

Korištenje nezapaljivih ili vatrootpornih materijala za staze, ograde, terase i malč. Na primjer, šljunčane i kamene staze su poželjnije od drvene sječke i borovih iglica.

Sustavi za navodnjavanje

Ugradnja i održavanje odgovarajućih sustava za navodnjavanje kako bi se vegetacija održala dovoljno hidratiziranom da se odupre paljenju i širenju požara.

SURADNJA ZAJEDNICE

Obrazovanje i obuka

Obrazovanje zajednice o postupcima zaštite od požara i važnosti održavanja krajolika koji može odoljeti šumskim požarima.

Koordinirani naponi

Radeći zajedno s lokalnim vatrogasnim službama, šumarskim službama i susjedima kako bi se osigurao jedinstveni pristup spremnosti za šumski požar.

Implementacija pametnog krajolika otpornog na šumske požare je proaktivna mjera koja može značajno ublažiti rizik od štete od požara. To je posebno kritično u regijama sklonim takvim prirodnim katastrofama, a pomaže u zaštiti domova, tvrtki i ekosustava od razornih sila šumskih požara.